

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2670 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Brno št. 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

Herriot na vidiku

Danes, v torek, 14. t. m., se zopet zbere francoska zbornica. Kakor na sejah minulega leta bodo tudi sedaj parlamentarne debate stale v znamenju borbe, ali naj Laval ostane na čelu francoske vlade ali pa naj gre.

V smislu ustave se morajo med 29. marcem in 26. majem vršiti v Franciji nove volitve za ljudsko zastopstvo. Sicer je neka skupina v senatu stavila predlog, naj se mandati sedanjih narodnih zastopnikov za dve leti podaljšajo, kar bi po ustavi ne bilo nemogoče, toda ta predlog bo že v senatu pokopan, tako da bo poslanski zbornici prihranjeno se z njim pečati, kar bi bilo za njo itak mučno. Imeli bomo torej na vsak način spomladi nove volitve, na katere se stranke že pripravljajo kot na dogodek, po katerem že zdaj usmerjajo svojo politično taktiko v narodnem zastopstvu, ki gre kolikor se tiče najjačje režimske stranke, takozvanih radikalnih socialcev za tem, da bi volitve vodil Herriot.

Senat in zbornica sta koncem minulega leta z velikimi težavami in dolgimi debatami srečno odglasovala državni proračun. Ob enem z državnim proračunom se je posrečilo vladi v drugi spravi za leto 1938 pod streho odredbe o štedenju, ki so bile odglasovane že za leto 1935 in jih je bilo treba zdaj obnoviti. Na papirju je proračun, ki izkazuje za leto 1936 štirideset in pol milijard frankov, izravnani. Finančni minister celó računa na presežek dvanajstih milijonov frankov. Resnica pa je nekoliko drugačna. Odredbe g. Lavalova o varčevanju, ki so bile izglasovane v lanskem proračunskem letu, so prinesle državi samo dve in pol milijardi frankov, tako, da stari deficit znaša še vedno šest do osem milijard. Za leto 1936 upajo, da bodo na podlagi teh v drugi potrjenih odredb prihranili pet milijard. Sicer pa se je ravnošestje proračuna za leto 1936 ustvarilo vrh tega še na ta način, da se je ustvaril ad hoc izreden proračun šestih milijard, v katerem se nahajajo izdatki za oboroževanje, ki jih mislijo kriti s posojili.

Gibanje za temeljito parlamentarno in državnoopravno reformo, ki je, kakor vemo, lanskega leta metalo tako visoke valove, da je izgledal Pariz tako, kakor za časa velike revolucije, je že zdavnaj splahnelo, kar je za francoski narod in njegov značaj, ki nenehkrat vzkipi in se prav tako hitro unese, jako značilno. Reforma bi bila že zato nujno potrebna, ker stoji Francija, najbogatejša država Evrope, že dolgo pred finančnimi in gospodarskimi vprašanji, ki se brez temeljite spremembe politične strukture republike ne bodo dale rešiti. Skandal Stavijskega je odkril tako strašne rane državopolitičnega organizma, da je bila vsa Evropa prepričana, da bo dal povoda za temeljito preusmeritev javnega življenja v Franciji. Ta pričakovanja pa so se, kakor vse kaže, izjalovila. »Stari papa« Doumergue, na katerega so stavili toliko nad, ni imel toliko odločnosti, da bi bil ugodno javno mnenje izbral za ustavno reformo. Sedaj pa niti 45 sej sodnega procesa proti Stavijskemu ni moglo oživiti v francoskem javnem mnenju navdušenja za ustavno reformo, ki je bilo še komaj pred enim letom tako veliko, da je Francija izgledala kakor vulkan, ki bo vsak hip izbruhnil. Francosko ljudstvo bo letos šlo na volitve v istih negotovih labilnih razmerah, ki so posebna oznaka francoske demokracije. 19. januarja bo radikalna socialna stranka volila zopet predsednika, ker je Herriot, kakor vemo, nedavno odstopil. Iz tega, da se Herriot kljub vsem prošnjam slejkoprej brani zopetne izvolitve za predsednika stranke, mnogi sklepajo, da ima resen namen postati ministrski predsednik, za katerega je dobro, da ni obremenjen predsednik stranke.

Dočim je bil lani ves svet prepričan, da bo levica pri novih volitvah doživela poraz, je sedaj zelo upravičena domneva, da bo še narastla. Zelo se je levica okrepila v zadnjem času zaradi zunanje-političnega položaja, ki je dal vsem antifasističnim elementom dobrodošel povod, da so stopili na plan z gesli, ki so zelo popularna. Zato se lahko reče, da je g. Mussolini s svojo afrikanško politiko veliko pripomogel k temu, da se je francoska levica tako zelo okrepila. Drugi vzrok je pa ta, da francoska desnica nima nobenega pravega voditelja. Bojevniki, ki tvorijo jedro desničarskih stremeljenj in načrtov, so danes hudo oslabljeni po zakonu, ki ga je decembra meseca sprejel parlament, kateri je prepovedal vse bojne organizacije. Sicer pa tudi številne desničarske stranke in stranke niso med seboj edine. Dozdaj je veljal za najbolj sposobnega vodja Paul Reynaud, ki pa je decembra meseca hudo iznenadil vse konservativce, ko je imel v parlamentu odločen govor zoper Lavalovo, oziroma zoper njegovo Italiji prijazno politiko. To pomeni, da se je dosedanji šef desnega centra naravnost spremenil v levčarja. Drugi desničarski vodja bi bil lahko Tardieu, ki pa se je iz političnega življenja sploh umaknil v Mentone, kjer piše knjige o reformi države. On ima smolo, da se sam ima za velikega obnovitelja, da pa nihče ne veruje v njegove tozadavne sposobnosti.

Zaenkrat je glavna pozornost obrnjena na to, ali se bo Laval tudi topot držal nad valovi zunanje-političnih debat, ki se bodo sedaj v parlamentu zopet debat, ali pa bo v njih utonil. Lavalova naloga je zelo težka. Na eni strani bi na vsak način rad rešil g. Mussolinija in prinesel Italiji v dar vsaj kos Abesinije, dočim ga je na drugi strani Anglija naravnost prisilila, da se je zopet vprezel v politični voz Zveze narodov in da je moral celó Angliji pomagati, da je okrepila svojo brodomno pozicijo na Sredozemskem morju s francoskimi eskadrami. Sam pa od Anglije ni dosegel bogve kaj za svoj načrt kolektivne varnosti, ki naj bi zvezal z Rusijo

Kako končati abesinsko vojno...

Preiskovalna komisija v Abesinijo

Belgijski kralj bo predložil Zvezi narodov, naj pošlje komisijo v Afriko - Zapora petroleja bi v tem primeru postala nepotrebna

Belgijski kralj Leopold III., ki posreduje med Italijo in Anglijo za mir.

Zeneva, 13. jan. TG. Tukaj so z veseljem sprejeli vest, da bo nemara zastopnik Belgije na prihodnjem zasedanju Sveta Zveze narodov, ki je sklican za dne 20. januarja, uradno predlagal, naj Zveza narodov sprejme zahtevo abesinskega cesarja, da naj Zveza narodov pošlje v Abesinijo posebno preiskovalno komisijo, ki se bo na licu mesta prepričala o načinu vojskovanja. Tukaj so mnenja, da bi takšna komisija lahko spravila tako Zvezo narodov kakor tudi Italijo iz zagate, v katero sta zašli, ko je bil zadnjič odklonjen francosko-angleški mirovni predlog.

Belgijski kralj, ki je svak italijanskega prestolonaslednika, se že dolgo časa trudi, da bi posredoval med Italijo in Anglijo. Pri njegovem zadnjem obisku v Londonu, so mu pa odkrito rekli, naj stavi svoj posredovalni predlog na razpolago Zvezi narodov, češ, da je to danes edina možna pot, da pride do miru v Afriki. Zdi se, da je belgijski kralj pripravljn ta korak tudi narediti in da mu je Anglija, kakor tudi Italija in Francija že vnaprej objavlila vso podporo. Zahteva abesinskega cesarja po preiskovalni komisiji Zveze narodov je kakor »nalašč« prišla, da posredovanje tudi omogoči. Kajti če Zveza narodov sprejme ta predlog, bo odpravila komisijo v Abesinijo, a istočasno bo odvezana dolžnosti, da sklene proti Italiji najhujšo sankcijo — zaporo petroleja, železa in premoga. Komisija bi nekaj časa preiskovala po Abesiniji, dokler ne bi napočil dež ali ne bi Italija vendarle dosegla kakšen uspeh v 12. uri, nakar bi prišla v Zenevo z gotovimi predlogi za konec vojne. S tem bi bilo odvrnjeno najhujše, kar se more zgoditi, tako pravijo tukaj, da bi bila Zveza narodov prisiljena zapovedati zaporo petroleja in s tem Italijo poglati v kakšne brezupne kretnje, ki bi mogle zanesti vojni metež tudi v Evropo.

„Pred velikimi dogodki“

Rim, 13. jan. b. V tukajšnjih krogih smatrajo pospešeni povratek sira Erice Drummondia v Rim kot potrdilo vesti, da so zadnja potovanja posameznih diplomatov zapadnih veleisl imela namen, da se izmenjajo zelo važne misli o rešitvi spora v Vzhodni Afriki. V rimskih krogih mislijo, da je vrnitev sira Erice Drummondia pred potekom njegovega do-usta znak, da stojimo pred velikimi dogodki. Vprašanje je sedaj samo, ali gre za priprave formalnega predloga o poostritvi sankcij, ali pa nasprotno po novem predlogu za mir, ki bi bil izdelan v skladu z določbami Zveze narodov. List se vra-

Dunajska vremenska napoved: Zopet poslabšanje vremena z zapada, vendar pa mogoče v dveh ali treh dneh sneg.

Balkanska zveza

Konferenca v Belgradu

Novo trgovinske pogodbe med balkanskimi državami

Bukarešta, 13. jan. TG. V romunski prestolnici se sestane dne 17. januarja gospodarski svet Balkanske zveze. Članice Balkanske zveze, to je Jugoslavija, Turčija in Grčija, bodo poslane v Bukarešto močne delegacije, predvsem strokovnjake na denarnem in gospodarskem polju. Na dnevnem redu tega važnega sestanka je predvsem izdelanje enotnega načrta za močnejši razmah medsebojnih trgovskih odnosov, nadalje razgovori o najboljšem načinu sodelovanja vprav vseh železnih držav Balkanske zveze, ustanovitve enotne značne zveze med državami zveze ter končno različni predlogi

tudi Anglijo, da bi Nemčija postala v Evropi brezopasna. Anglija ni storila nič drugega, kakor da je Lavalu sugerirala, naj se z Nemčijo sporazume. Vsak je radoveden, kako se bo Lavalu ta čudež posrečil.

To so torej momenti, ki govorijo za to, da Laval ne bo preživel novih volitev.

ča na tezo, o kateri je časopisje zadnje čase toliko pisalo in ki predvideva, da bo abesinski cesar zaprosil Zvezo narodov, da naj bi ta poslala v Abesinijo anketno komisijo. List pravi, da bi bilo treba to priliko izkoristiti kot izhodno točko za nov poskus kompromisa. List še dodaja, da »o v krogih Vatikana zelo ugodno razpoloženi glede ideje, da bi bilo treba poslati komisijo Zveze narodov v Abesinijo.

Uradno poročilo belgijske vlade: Ni res!

Bruxelles, 13. jan. c. Uradna agencija »Belga« je popoldne objavila izjavo vlade o mirovni posredovalni akciji belgijske vlade, o kateri toliko piše mednarodno časopisje. V tej izjavi se poudarja, da je za Belgijo odločilna odločitev Zveze narodov z dne 19. dec. 1935, ki prepisuje vse nadaljnje posredovalno in pomirjevalno delo odboru trinajstorič. Belgija pa ni članica tega odbora in zato ne more sodelovati pri tem delu. Pač pa izjavlja vlada, da je vezana po vseh odločitvah Zveze narodov.

Lavalove skrbi

Pariz, 13. jan. c. Zunanji minister Laval je imel danes zelo mnogo diplomatskih posvetov. In sicer je dopoldne najprej sprejel italijanskega veleposlanika Ceruttija, ki se je pravkar vrnil iz Rima s krajšega dopusta. Gotovo je, da je Cerutti ob tej priliki podrobno razložil Lavalu stališče italijanske vlade do vprašanj, ki so na dnevnem redu zasedanja sveta Zveze narodov, ki se začne 20. jan. v Zenevi.

Lažnjive vesti

Vatikansko mesto, 13. jan. TG. »Osservatore Romano« objavlja sledeče uradno poročilo: »Neki inozemski dnevnik je objavil intervju svojega dopisnika v Turinu s turinjskim kardinalom o stališču katoliške Cerkve in sv. stolice v abesinskem sporu. Že besedilo samo dokazuje, da je ta razgovor popolnoma izmišljen, ker polaga na usta kardinalu katoliške Cerkve trditve, ki so v načelnem nasprotju s katoliškim naukom. Objavljeni razgovor ima samo en namen, da namreč škoduje sv. stolici in katoliški Cerkvi.«

Nemčija kliče katoličane

Konferenca školov v Fuldi - Glavna skrb: rešimo verske šole

München, 13. jan. TG. Konferenca katoliških škofov Nemčije je bila nedoma sklicana v Fuldi. Zdi se, da se hočejo nemški škofje pogovoriti o dveh taktičnih stujah, ki so se pojavile med nemškimi katoličani z ozirom na stališče, ki ga je treba zavzeti do narodnosocialistične države.

Bolj odločna stuja, ki se zbira okrog kardinala Faulhaberja, je mnenja, da si ni treba delati nebehen utvar glede nove pogodbe, ki naj bi jo sklenil Vatikan z nemško vlado. Nemška vlada da ni spoštovala predpisov konkordata. Zatorej je upanje, da bi spoštovala predpise kakšne nove pogodbe, več kakor medlo.

Druga stuja, ki se zbira okrog kardinala Schulteja, pa je mnenja, da bi bilo treba na vsak način izkoristiti sedanje prilike, ko je nemška vlada takorekoč ponudila pogajanja z zastopniki katoliške cerkve, da ž njimi sklene novo pogodbo (modus vivendi) na podlagi izkustev, ki so nastala po podpisu konkordata.

Berlinski škof grof Preysing ter osnabrški škof dr. Berning, ki sta imela nedavno daljše razgovore z nemškim ministrom za verstva dr. Kerrlom, prihajata z zanimivimi ponudbami, ki jih hočeta kot posredovalca med ostrejšo in milejšo strujo predložiti konferenci v Fuldi. Dr. Berning

je poleg tega še tudi član državnega sveta ter se je že večkrat trudil, da bi posredoval pomiritev med cerkvijo in državo.

Večina episkopata je mnenja, da je treba pač na vsak način, četudi z žrtvami, rešiti versko šolo v Nemčiji. Verska šola je danes hrbtenica nemškega katolicizma. Nekateri škofje so zelo mnenja, da bi bilo morda celo treba žrtvovati nekaj pravic, ki jih po konkordatu cerkev ima na polju mladinskih organizacij. Dr. Berning bo predlagal, naj škofje pristanejo na razpust osrednjih, za vso Nemčijo veljavnih, kakor tudi pokrajinskih mladinskih organizacij, medtem ko bi katoliška cerkev imela popolno svobodo ohraniti in razvijati krajevna mladinska društva, torej v okviru župnij. Na ta način bi bilo mogoče spraviti v sklad članstvo katoliških mladeničev in mladenk ob enem v katoliških župnijskih društvih kakor tudi v uradni Hitlerjevi mladinski organizaciji.

Razume se, da sklepi nemških škofov v Fuldi ne bodo končno veljavni, ampak bodo predloženi Vatikanu samo kot mnenje zastopnikov katoliške cerkve v Nemčiji. Vatikan bo potem sam presodil, če kaže z Nemčijo začeti nova pogajanja na tej podlagi ali ne.

Nemčija pripravlja nov udar

Hitler hoče v Worms

Ukinitev demilitarizacije Porenja?

Berlin, 13. jan. TG. V tukajšnjem državnem predsedstvu kakor tudi v zunanjem ministertvu opažamo zadnje čase zvišano delavnost. Zdi se, da nemška vlada pripravlja neko presenečenje v zunanji politiki. Časopisje je objavilo, da namerava Hitler sklicati državni zbor v Worms, ki se nahaja v Porenju (ki mora ostati po predpisih versailskega miru demilitarizirano). Od tega napraviti nadaljnji sklep, da bo državni kancelar Hitler pri tej priložnosti in na tem mestu povedal nekaj novega in priložnostnega, ni pretirano.

Nemška vlada se je močno razburila v sled angleško-francoske pomorskega sporazuma za primer italijanskega napada na Sredozemlje. Nemška vlada pa je morala dobiti informacije tudi o podrobnostih tega sporazuma, ki se tičejo obrambnih ukrepov suhozemskih armad.

Sedanji položaj v Evropi je takšen, da bo tudi Nemčija prisiljena, da ojači svojo južno in zapadno mejo, če bi v Sredozemskem morju nastale kakšne težave. Ravno tako bi morala tudi Francija na podlagi sporazuma z Anglijo postaviti močnejše vojaške sile na alpsko mejo in razbremeniti nemško mejo. Nemška vlada je torej mnenja — in bo težavno prepričati jo o nasprotnem — da se je francosko-angleški sporazum tudi dotaknil nemških interesov na renški meji. Na podlagi locarnske pogodbe je Anglija prevzela jamstvo za varnost nemško-francoske meje. Kako je mogoče, se sprašuje nemška vlada, da tako Anglija in Francija sedaj sklepali o tako važnih vprašanjih, ne da bi bili o tem obvestili tudi nemške vlade. Iz Pariza in Londona so prišla v Berlin poročila, da bo trajal angleško-francoski sporazum samo začasno, dokler traja abesinski spor. Nemška vlada tega ne verjame, češ sporazumi med generalnimi štabi so še vedno bili trajni. Zakaj angleški generalni štab ni sklenil podobne pogodbe tudi z nemškim generalnim štabom?

Tri kršitve lokarnske pogodbe

Na podlagi razmišljanj, kot smo jih navedli, je nemška vlada mnenja, da je njeno ozemlje v Porenju ogroženo in da sta Francija in Anglija kršili locarnsko pogodbo. To se ni zgodilo prvič. Že ko je Francija januarja lanskega leta podpisala z Italijo znano pogodbo v Rimu, ko je padla odločitev glede obrambe severnih meja Italije (avstrijska meja), je bila prvič kršena locarnska pogodba. Vdrugič je bila kršena, ko je Francija sklenila svojo zavezniško pogodbo s sovjetsko Rusijo in se obvezala, da bo prekoračila nemško mejo v Porenju, če bi prišlo do spora med Nemčijo in Rusijo. Sedanja kršitev je torej že tretja in nemška vlada, tako se je izrazila vodilna osebnost zunanje ministrstva, nikakor ni voljna te tretje kršitve ministru požreti.

Kaj bo iz tega sledilo. Zdi se, da je nemška vlada zelo nagnjena k temu, da bo odpovedala obveznost, da v Porenju ne bo imela ne vojaških garnizij ne vojaških utrd in da bo eno-

(Nadaljevanje na drugi strani spodaj)

Spomladi vojna Rusija — Japonska

Peking, 13. jan. b. Po vestih iz Dajrena prihajajo dnevnemu ogromni transporti vojnega materiala z deželjem. Cesta med Addis Abebo in Desijem je neuporabna.

V prestolnici je bil objavljen proglas abesinskega cesarja, da naj bo prebivalstvo prestolnice pripravljeno na napad italijanskih letal v dnevi od 20. do 22. januarja. Nalepljeni so tudi razgledi, ki poučujejo prebivalstvo, kako se mu je braniti pred letalskimi napadi in kako je treba kopati podzemeljska skrišališča. Sestavili so odbor, ki poučuje prebivalstvo, kako je treba graditi zatočišča.

In opozarjajo, da napetost med Japonsko in sovjetsko Rusijo dnevno narašča in so se tako na mandžursko-sibirski meji, kakor tudi na mongolsko-sibirski meji dnevni spopadi zelo pomnožili. Splošno se pričakuje, da bo spomladi izbruhnila prava vojna med Japonsko in Rusijo, na katero se vsi Japonci že sedaj zelo pridno pripravljajo.

Od 20—22. januarja

Z letali nad Addis Abebo Na severni fronti traja abesinska ofenziva dalje

Zadnje dni vladajo nad vso Abesinijo sitna nevarja z deželjem. Cesta med Addis Abebo in Desijem je neuporabna.

V prestolnici je bil objavljen proglas abesinskega cesarja, da naj bo prebivalstvo prestolnice pripravljeno na napad italijanskih letal v dnevi od 20. do 22. januarja. Nalepljeni so tudi razgledi, ki poučujejo prebivalstvo, kako se mu je braniti pred letalskimi napadi in kako je treba kopati podzemeljska skrišališča. Sestavili so odbor, ki poučuje prebivalstvo, kako je treba graditi zatočišča.

10 tankov zašlo v past

Havassov dopisnik iz Desija priobčuje podrobnosti o bitki, ki je bila 15. decembra v pokrajini Širi in ki je bila zelo pomembna za nadaljnje prodiranje abesinskih čet. Iz teh podrobnosti se vidi, da so italijanski četami njihovi lastni tanki najbolj škodovali. Po izpovedbah ujetnikov se je abesinski vojakom posrečilo samo delno, da so z velikimi skalami zadeli izhod iz soteske, kamor so izvahtali Italijane z 10 tanki. Videč, da so zašli v past, so se Italijani hoteli umakniti. Toda v enem izmed tankov, ki je tvoril zadnjo stražo čete, je nastala pokvara, in sicer ravno v vzhodu v sotesko, tako da je zadela izhod in popolnoma onemogočila rešitev iz soteske. Nekaj drugi tank se je pa vnel. Abesinski vojaki so bili v zelo ugodnem položaju in so s puškami del Italijanov pobili, napadajoč jih z boka, nato pa naskočili nanje. Od 1500 Italijanov se jih je rešilo samo okoli 100. Abesinci so dobili v roke 10 tankov.

S severnega bojišča se ni zanesljivih vesti, toda trdovratno se vzdržujejo glasovi, da se italijanske čete v Makali in okolici nahajajo v težavnem položaju. Poudarjajo tudi to, da italijanski komunisti razglašajo, da so italijanske čete imele južno od Makale ob reki Gana boje z Abesinci. Trde, da se na tigrskem bojišču pripravljajo velika abesinska ofenziva. Toliko je gotovo, da je na severno fronto odšlo mnogo municije in živež.

Strašni boji okrog Makale

Desie, 13. januarja. b. Stvarno stanje na severnem abesinskem bojišču še vedno ni ustaljeno. Čeprav so z raznih strani prispela poročila, da so Abesinci ponovno zavzeli mesto Makale, so bila menda ta poročila prevarljiva. Priznava pa se, da abesinske čete vedno huje pritiskajo na Italijane okoli tega mesta. Tukajšnji vojni opazovalci trdijo, da bo maršal Badoglio kmalu prisiljen, da izda povelje za umik svojih čet iz Makale, ker jim sicer grozi smrt od lakote in abesinskih krogel, kajti Italijani lahko dobavljajo tem svojim oddelkom živež in municijo le z letali, ki pa zadnje dni sploh ne morejo vršiti svoje službe, ker nimajo vsled hude megle in deževja sploh nobene orientacije. Po porušenih poteh pa je nemogoče misliti na dovoz, ker je vsako motorno vozilo neuporabno in ne bi bilo kos svoji nalogi.

Dalje se čuje, da vsaj zaneskrat ni izgleda, da bi abesinske čete napadle mesto Makale samo, temveč se zadovoljujejo s čiščenjem sovražnika v vsej okolici tega mesta in hočejo, da s pretiranjem zveze med Makalo in ozadjem prisilijo sovražnika, da položi orožje. Od preteklega petka sem se neprestano vodijo manjše, toda zelo krvave borbe. Gre predvsem za hude nočne napade abesinskih čet na italijanske položaje. Značilno v teh napadih je predvsem, da Abesinci uspešno opravijo svojo nalogo. Najnovejša taktika abesinske armade ima namen, da popolnoma odreže srednje oddelke od glavnih sil in da jih slaba s stradanjem prisili k kapitulaciji.

Italijansko uradno poročilo 95

Rim, 13. januarja. AA. Agencija Stefani priobčuje komunicirano št. 95: Letalstvo je imelo izvidne potoke v Danakitu, in sicer v pokrajini Terui. Na ostalih bojiščih ni bilo pomembnejših dogodkov, le na severni fronti so delovale naše patrulje.

Badoglio začne napadati

Addis Abeba, 13. januarja. b. V soboto je bil letalski napad na Dabat. Ljudskih žrtev ni bilo, ker so se ljudje pravočasno poskrili v bližnje go-

stavne poslala v Porenje svoje vojaške oddrede ter začela to ozemlje po načrtih, ki naj jih izdela generalni štab, tudi utrjevati. To bi pomenilo, da Nemčija razgrta se tisto, kar je ostalo od versajskega mira in vzpostavi popolno neodvisnost na vseh področjih svojega državnega ozemlja. Nekateri mislijo, da Hitlerjeve okoliščine na svetu dajejo previdnost in modrost v postopku. Mesto, da Nemčija vojaško zasvede demilitarizirano porensko ozemlje, tako pravijo, naj najprej protestira v Parizu in Berlinu proti omenjenim kršitvam in zahteva poslušnost. Če pojasnila ne bi bila zadostna, potem se naj odloči za bolj krepke ukrepe.

Ako bo državni kancelar zares izvedel svoj namen, da skliče državni zbor v Worms, potem ne more biti nobenega dvoma, da bo to priložnost porabil, da razloži Evropi, da Nemčija ne more trpeti otenitve, da ne bi smela oborožiti porenškega ozemlja, ampak da bo z ozirom na njeno polno enakopravnost, kakor tudi z ozirom na neprestane kršitve locarnske pogodbe, kršitve, ki Nemčiji jemljejo vsak čut varnosti na njeni zapadni meji. Porenje organizirala tudi z vojaškega vidika in mejo utrdila, kakor bo smatral za nujno nemški generalni štab.

Poklon Angliji

Člani angleško-nemškega društva so bili sredi gostje nemškega Aerokluba. Pri je govoril vojvoda Koburški, ki je poveljeval nemški čustva napram Angliji. Na temelju teh čustev medsebojnega razumevanja in v zaupanju do Hitlerja se mora zgraditi prijateljstvo med obema narodoma. V imenu angleških gostov je govoril lord Mauntempel, ki je povabil Nemce, naj čimprej posestijo London.

zdoze. Inozemski vojni opazovalci so mnenja, da se je maršal Badoglio odločil za novo ofenzivo, v kateri naj bi Italijani zasedli nova abesinska področja. Mrzlično delajo Italijani nove poti in popravljajo stare. Pri tem se pa vedno z obeh strani strelja in vsak trenutek pade z ene ali druge strani kak vojak v trenutku, ko to najmanj pričakuje.

Beli častniki v neguševi voiški

Praga, 13. jan. TG. »Narodni Listy« objavljajo pismo svojega v Abesinijo poslanega poročevalca, ki med drugim piše, da je v neguševi armadi zelo veliko število belih častnikov, v prvi vrsti Angležev, in da prihaja ogromno orožja iz angleške Somalije. Brez tega bi neguševa vojska ne bila mogla vzdržati italijanskega napada. Poročevalec pravi, da bi posebna komisija Zveze narodov na vsak način morala obiskati abesinska bojišča, kjer bi se na lastne oči prepričala, da ta država ni vredna, da bi bila članica Zveze narodov.

Pogreb švedskega zdravnika, žrtve napada na Rdeči križ

DNB poroča: Abesinska prestolnica je danes pod globokim vtisom vesti o smrti švedskega zdravnika dr. Lundströma, ki je podlegel ranam, dobljenim med bombardiranjem poljske bolnišnice švedske misije pri Dolu. Na vseh javnih pokopjih so razobešene zastave Rdečega križa na pol droga. Službi božji za pokojnika so prisostvovali člani cesarske rodbine, člani vlade in diplomatskega zbora.

Pri pogrebu švedskega zdravnika Lundströma je govoril dr. Brown, delegat mednarodnega Rdečega križa in dejal, da je smrt švedskega zdravnika zadela ne samo Švedsko, temveč vse organizacije Rdečega križa.

Abesinska vlada protestira proti trditvam italijanske vlade, da Abesinci zlorabljajo Rdeči križ. Dr. Fairon, član mednarodnega Rdečega križa je izjavil, da se je osebo prepričal, da so Italijane trditve netočne in da je Rdeči križ razobešen v Abesiniji res tam, kamor spada.

Italijanski bombnik uničen

Asmara, 13. januarja. b. Od nedelje na ponedeljek se je zgodila na tukajšnjem letališču strašna letalska nesreča. Italijansko bombno letalo, ki je vršilo zadnje poskuse za novo bombardiranje abesinskih postojank, se je nenadoma zrušilo in pod ruševinami letala je našla svojo smrt posadka, se stoječa iz treh članov. Zanimivo je, da je ponesrečeno letalo bilo ono, ki je svojčas izvršilo bombardiranje, pa je bil pilot ubit od Abesincev. Prva žrtev na tem letalu je bil rezervni častnik Pirago, sedaj pa sta prišla ob življenje še poročnika Lanza in Ostimi in še en član posadke. Oba omenjena poročnika sta sodelovala v prvem napadu, kjer je našel smrt poročnik Pirago, pa se jima je vsled njune hladnokrvnosti posrečilo odnesti zdravo kožo po uspešno izvršenem bombardiranju abesinskih postojank. Oba sta bila tudi odlikovana od vrhovnega poveljnika italijanskih čet v Vzhodni Afriki za svojo hrabrost.

Domači odmevi

O demokraciji

Politični krog, ki se zbira okrog Lj. Davidoviča in ki je zadnje čase pomenljivo delaven, je priredil v nedeljo popoldne v Belgradu široko konferenco, na kateri je kot glavni govornik nastopil častnik g. dr. Dragomir Ikončić. Govornik pravi za prav predavatelj, je zlasti poudarjal, kako mnogo je danes razbujena in zlorabljena beseda »demokracija«. »Danes je narod v veliki zmedli. Z vseh strani mu govore o demokraciji. Govore mu tisti, ki so jo izpodkopavali, in tisti, ki so radi nje trepli; pravi borci za napredek, govore mu pa tudi zloglasni grobarji njegove svobode; pošteni politični delavci, pa tudi lakajni umazani režimov. Demokracijo ne zahtevajo samo jelkeni, načelniki pravki, ampak tudi veterjaški politični zahrbtniži. Beseda »demokracija« ni bila nikdar v vsej naši zgodovini tako v modi, kakor je danes. V preteklosti smo doživeli dosti hudih reakcij pa tudi zares demokratskih režimov, toda naroda ni še nikdar tako glušilo demokratsko kričanje kakor danes.«

Obnova zemljoradniške stranke

Prišaši bivše Zemljoradniške stranke so imeli v nedeljo v Kragujevcu zborovanje. Poleg drugih je govoril tudi Čeda Kokanović, ki je zlasti naglašal potrebo po ustanovitvi skupne fronte vseh kmetov, češ, da se bo hrvalsko in kmetstvo vprašanje samo na ta način moglo uspešno rešiti. Danes pa je še potrebno, da vsi ostanjci v vrstah srbskega dela združene opozicije, dokler se ne prijavijo nova oz. obnovljena Zemljoradniška stranka, o kateri je dejal, da se bo prijavila s starim programom.

Sestanek vodstva združene opozicije konec meseca

V stanovanju Lj. Davidoviča se že tri dni razgovarjajo zastopniki posameznih skupin iz združene opozicije, in sicer Lj. Davidović sam kot voditelj bivše Demokratske stranke, Jovan Jovanović, voditelj bivše Zemljoradniške stranke, dr. Srdjan Budisavljević kot zastopnik bivše Samostojne demokratske stranke, dr. Milan Grol in dr. M. Gavrilović. Namen teh razgovorov je urediti medsebojno razmerje posameznih strank združene opozicije. Sklenili so tudi, da se bo poslovni odbor (dr. Vilder, prof. Jelačić, B. Vlačić in M. Gavrilović) sešel v Zagrebu še konec tega meseca. Prvi dan se je udeleževal razgovorov tudi B. Vlačić, drugi dan pa je odpotoval v Zagreb. Njegovo potovanje je bilo sicer zasebnega značaja, vendar pa je izrazil priložnost, kakor se lepo pravi, da je izpolnil nalogo, ki je imel kot voditelj zveze med

Konferenca ministrov

Belgrad, 13. jan. m. Popoldne ob 10 so se sestali v finančnem ministru predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, finančni minister dr. Dušan Leticia, prometni minister dr. Mehmed Spaho, gradbeni minister dr. Marko Kožulj, minister brez portfelja dr. Miha Krek, upravnik Drž. hipotekarne banke dr. Gjurišić, glavni ravnatelj državnih železnic Naumović in več referentov prometnega ministristva. Posvetovanje je trajalo čez poldne. Ker niso udeleženci tega posvetovanja hoteli dati nikake izjave, se je moglo izvedeti samo to, da so tam govorili o večjem načrtu za popravila in investicije v resoru prometnega ministristva.

Popoldne od 5 do 7 se je zopet sestel gospodarsko-finančni odbor ministrov. Navzoči so bili finančni minister dr. Leticia, prometni minister dr. Spaho, trgovinski minister dr. Vrbanić, gradbeni minister dr. Kožulj, pravosodni minister dr. Miškulin in minister brez portfelja dr. Krek. Tudi tej seji je prisostvoval upravnik Drž. hipotekarne banke dr. Gjurišić, iz prometnega ministristva pa referent Bončina. Na svoji seji je odsek razpravljal o možnosti odstranjevanje in olajšanje težkoč, v katere so zašle nekatere panoge našega gospodarstva vsled italijanske protisankcijske politike.

Ljubljanska občina

Iz zdravniške službe

Zdravnik združene zdrav. občine Trebnje dr. Ciril Dereani je postavljen na uradniško službeno mesto v VIII. skupini. Zdravnik združene zdravstvene občine Višnja gora dr. Gregor Fedran je napredoval v VIII. položajno skupino. Zdravnik-pripravnik združene zdravstvene občine Bohinjska Bistrica dr. Josip Petrič je postavljen za zdravnika v VIII. položajni skupini. Zdravnik združene zdravstvene občine Ljutomer dr. Franc Čeh je napredoval iz VI. v V. položajno skupino. Dr. Simon Jagodic, zdravnik združene zdravstvene občine Slovenska Bistrica je napredoval v VII. položajno skupino. Dr. Ivo Ivanišević, zdravnik združene zdravstvene občine Kostanjevica, je napredoval v VI. položajno skupino. Dr. Albin Česaček, zdravnik združene zdravstvene občine Bled je napredoval v VI. položajno skupino.

Premestitev v mestni službi

Za vodjo mestnih poklicnih gasilcev in reševalcev je postavljen Janez Furlan, doslej uradnik v mestnem popisovalnem uradu. Pod režimom dr. Puca je bil Janez Furlan brez stvarnega razloga odstavljen od mesta vodje poklicnega gasilstva, čeprav je znano, da je Furlan edini gasilski strokovnjak v mestni službi, ki je s lastno sposobnostjo organiziral rošilno postajo na tako višino, kakor je danes. Furlan je tudi priznana avtoriteta v gasilskih vprašanjih, saj je avtor znane knjige o sodobnem gasilstvu. Krivica, ki se mu je pred leti pripetila iz strankarskih razlogov, je s tem popravljena.

Namesto umrlega inspektorja Fortiča je v dohodarstveni urad dodeljen Jože Langus, dosedaj uradnik mestnega knjigovodstva. Obenem mu je bila izročena tudi uprava mestnega zavetiča za onemogle.

Dosedanji vodja mestnih poklicnih gasilcev Engelbert Gostiša je premeščen v mestno knjigovodstvo.

Namesto Janeza Furlana je v popisovalni urad postavljena Judita Rupnik, ki je bila doslej zaposlena pri upravi Mestne klinarne.

Premestitev policista. Josip Napast v Mariboru, je prestavljen k upravi policije v Ljubljani.

Mesne nabave

Danes je imel svojo sejo odbor za oceno mestnih nabav. Za predsednika je bil izvoljen arh. Tomažič, za namestnika pa Salehar. Odbor je odobril nakup starih plinskih cevi od plinarne v Koprivnici, vendar je omejil kupno ceno mestni plinarni. Odobril je tudi nabavo transformatorskih postajnih drogov, ki jih je zadnjič sklenil pri domačinih naročiti upravni odbor mestne elektrarne.

Danes je imel svojo sejo tudi odsek za oceno nabav, ki se je konstituiral takole: načelnik odseka je arhitekt Franc Tomažič, podnačelnik pa Salehar Frane.

Osebnosti

Belgrad, 13. jan. m. Z odlokom prometnega ministra je postavljen Joža Bitenac, vršilec dolžnosti šefa postaje Aradičev, za vršilca dolžnosti šefa postaje v Brezicah. S kr. ukazom je postavljen Janko Pipan, višji kontrolor kontrole dohodkov glavnega ravnateljstva državnih železnic, v ljubljansko železniško ravnateljstvo. Za kontrolorja v Ribnici Franc Javnič, ki je bil doslej na Verdu. Prestavljeni so: Franja Golmajer-Sušnik, učiteljica v Brezicah, na l. deklško ljudsko šolo v Ljubljani; Marija Pleško, učiteljica na Vrhniki, na licej v Ljubljani; Helena Kelko-Cerne, učiteljica v Moravčah v Zgornjo Šiško.

Napredoval je za višjega veterinarskega svetnika obmejne veterinarske postaje na Sušaku v IV.-1. Franc Cek, višji veterinarski svetnik IV.-2. Za višjega veterinarskega pristava okraja varaždinskega VI. pol. skup. je postavljen Milan Rajšop, višji veterinarski pristav v logaškem okraju.

Z dekretom finančnega ministra je napredoval za pomožnega carinika IX. pol. skupine Dragič Drašković na glavni carinarnici v Ljubljani.

Belgrad, 13. jan. Predsedena sta na pošto Ljubljana 1 Ferdinand Nadrass, višji kontrolor pošte Velenje, in na pošto Velenje Mihael Horvat, višji kontrolor pošte Ljubljana 1.

Islamski pakt

Ankara, 13. jan. b. Ze nekaj dni se posvetujejo v Ankari zunanji ministri Turčije, Iraka, Iranu in Afganistanu glede sklenitve pakta o nena-padanju in vzajemni pomoči po vzorcu Balkanske zveze. Pogajanja so se pričela že v Ženevi. Splošno se misli, da je dosežen med štirimi ministri azijskih držav sporazum, ki bo v najkrajšem času podpisan v Bagdadu.

Ukrajinci obsojeni

Varšava, 13. jan. a. Danes je tukajšnje sodišče izreklo obsodbo nad osumljeni umora bivšega notranjega ministra Pierackega. Obtožbeni je bilo 12 Ukrajincev. Trije, in sicer Baldera, Lebet, Karpinek, so bili obsojeni na smrt, na podlagi zadnje amnestije pa jim je bila kazen spremenjena v došmrtno ječo. Dva obtožena sta tudi bila obsojena na došmrtno ječo, eden je bil obsojen na 15 let ječe, ostali pa na kazni od 7 do 12 let ječe.

130 milijard za vojno — Rusija

Paris, 13. jan. b. »Matin« poroča, da snaga proračun sovjetske Rusije za državno obrambo za l. 1936 14 milijard rubljev, to je 42 milijard. frankov (120 milijard din). Sovjetski proračun za državno obrambo znaša torej toliko, kakor celoten enoletni proračun Francije za l. 1936.

Hude eksplozije na Japonskem

Tokio, 13. jan. c. Danes je prišlo na Japonskem do dveh težkih eksplozij. V bližini Hujui sta eksplodirala dva vagona bencina. Stirje kolidirali so bili ubiti, 20 pa težko ranjenih. V Njasaški so zletele v vrak tri smodnišnice. Pri tem je bilo ubitih petero oseb.

Pomorska konferenca

Tokio, 13. jan. a. Danes so bili admiralu Nogami poslani novi predlogi za nadaljevanje dela pomorske konference. Navodila so odločilna in zelo dalekosežna. Predno so bili japonski predlogi poslani v London, jih je ministrski predsednik nesel mikado samemu v ratifikacijo. Šele nato je zunanji minister Hirota predložil predloge v London. Pričakovati je, da bodo predlogi taki, da bodo spoštni zaobrniti potek razgovorov v Londonu, kjer je bil položaj na konferenci že tako obupen, da ji je vsak čas grozil polom.

Kipling zbolel

London, 13. jan. c. Znani angleški pisatelj Rudyard Kipling je ponoči nenadoma zelo težko zbolel. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so ga operirali. Baje je operacija uspešna, dasi izjavljajo, da je bolnikovo stanje težko.

Italijanska moda

Rim, 13. jan. AA. Agencija Stefani poroča: Italijanski osrednji zavod za modo razvija zelo živahno delavnost v vsej Italiji. Zavod hoče osamosvojiti italijansko modo in preprečiti inozemske vplive. Na ta način hoče tudi preprečiti uvoz modnih predmetov iz inozemstva. Prvi rezultati tega dela se bodo opazili že tekom prihodnje sezone.

Drobne vesti

Belgrad, 13. jan. AA. Z odlokom notranjega ministristva od 13. januarja t. l. je dovoljeno uvažati in razširjati v naši državi bolgarska lista »Mir« in »Utrok«.

Atene, 13. jan. c. Grški prosvetni minister Balanos je odstopil, ker se ne strinja z vseučiliškimi zakoni vlade.

London, 13. jan. c. Danes popoldne se je vršila v predsedstvu vlade konferenca vseh obrambnih ministrstev angleške vlade. Seji je predsedoval Baldwin, prišel pa je k posvetom tudi zunanji minister Eden.

Berlin, 13. jan. c. Danes je bil izgnan iz Nemčije dopisnik »Prager Tagblatt«. V teku 10 dni mora zapustiti Nemčijo. Češkoslovaški poslanik je vložil protestno noto v zunanji ministristvo.

Berlin, 13. jan. AA. DNB poroča: Mesto Saarlouis, ki se nahaja v Posaarju, je dobilo novo ime. Odslej se bo imenovalo Saarlautern.

Pariz, 13. jan. AA. Svočrno okradili dve pariški cerkvi. Ukradeni predmeti se cenijo na 80 tisoč frankov (250.000 din).

Neapelj, 13. jan. AA. Kardinal Tapouni, pri-mas Beyreutha, je sredi odpotoval s namikom Esparia v Aleksandrijo.

Med našimi v Belgiji

Bruselj, 13. jan. AA. 1. t. m. je imela kolonija jugoslovanskih delavcev v Sereingu svečano zborovanje o priliki obiska jugoslovanskega poslanika Kasidolca in oseba kraljevskega poslanstva v Bruslju. V veliki dvorani, ki jo je za ta dan odstopila jugoslovanski koloniji neka velika belgijska tovarna, se je zbralo vse jugoslovansko delavstvo z družinami, zlasti z otroki, ki jim je ga. Kasidolceva po zborovanju razdelila darove. Poslanik Kasidolca je sprejel aviranje himne tamburškega zbora, ki ga je ustanovila kolonija iz vrst svojega članstva. Po končani skupščini, ki je potekla v popolnem redu, se je vršila zabava. Sprejem g. Kasidolca, svečana skupščina in delavska zabava so napravili izredno lep vtis pri vsem prebivalstvu in delavstvu v Sereingu, belgijske oblasti in upravniki tovarne, ki je dal dvorano na razpolago, so pa čestitali vodstvu kolonije, ki je znalo v tako kratkem času uvesti tako lepo disciplino v svojem kolektivu in širiti med njimi alogo in brat-sko ljubost.

Škof dr. Rožman bravcem „Slovenca“ ob svoji vrnitvi

Ljubljana, 13. jan.

Ljubljanski škof dr. Rožman, ki se je v nedeljo jutraj vrnil iz Amerike v Ljubljano, je bil že včeraj in danes oblegan od številnih obiskovalcev, ki so mu vsi izražali čestitke, in ki so vsi želeli iz njegovih lastnih ust svedeti njegove vtise o življenju ameriških Slovencev. Celo otroci so zvonili na vratih škofovega stanovanja in prosili razgovora s škofom. Med obiskovalci škofa je bil tudi naš poročevalec, ki ga je prosil, naj da za »Slovenca« izjavo ob svoji vrnitvi. Škof dr. Rožman je kljub dolgemu potovanju zelo živahen in čil ter je poročevalca prav ljubeznivo sprejel.

»Prevzvišeni! Citatelji »Slovenca« so sicer že iz Vaših pisem, ki so bila objavljena v našem listu, dobro poučeni o Vašem potovanju, zato Vas prosim, da mi sedaj kratko poveste v splošnem svoje glavne vtise, ki ste jih dobili na svojem potovanju!«

Škof: Za »Slovenca« sem napisal daljše pismo, ki pa je prišlo prekasno, da bi bilo objavljeno že sedaj. V tem pismu sem podal pregled svojega potovanja in bo pismo v »Slovenca« objavljeno med tednom. Zaenkrat pa vam morem povedati le to: »Na potovanju sem bil tri in pol mesece in sicer vedno. Obiskal sem 41 slovenskih naselbin ter sem imel tam 166 govorov in pridig. Delo je bilo naporno, toda ves čas sem bil zdrav. Ljudje so me povsod sprejemali z veliko ljubeznijo in hvaležnostjo. Vsi starostjenci so bili soglasni v svojih izjavah, naj bi se tak obiski pričeli že pred 30 leti ter naj bi se stalno ponavljali. To bi držalo Slovence. Takih obiskov si Slovenci v Ameriki želijo.

Dobil sem vtis, da če bo doseljevanje slovenskega življa še nadalje izključeno, kakor dosedaj, potem je slovenski narodnosti v Ameriki, kakor vsem drugim narodnostim v Ameriki, usojeno, da se utope v ameriški narodnosti!«

»Prevzvišeni! Ali slovenska mladina v Ameriki še obvlada jezik svojih staršev?«

Kjer imajo Slovenci svoje farne šole in kjer so slovenske sestre, tam mladina govori čisto slovenski. Seveda tista mladina, ki hodi v ameriške državne šole, počasi pozablja na slovenski jezik, toda mladinski pevski zbori, ki pojejo slovenske pesmi, mnogo store, da je mladina z ljubeznijo še oklepa slovenskega jezika!«

Kje ste bili najlepše sprejeti?«

»Težko je reči, v katerem kraju. To je sploh težko primerjati. Povsod so me Slovenci ljubeznivo sprejeli, povsod so pokazali veselje, da jih je obiskal škof iz starega kraja. V naselbinah, kjer so Slovenci maloštevilni, tam je bil sprejem seveda bolj skromen, toda prav tako pristen; ker pa so večje in bogatejše naselbine, tam so me sprejeli seveda bolj svečano, toda vsi enako prijazno in radostno. Povsod sem slišal besede, kakor: »Se pridite, ne pozabite nas!« Povsod sem spoznal tudi željo in vroče brehenje slovenske mladine, da enkrat v življenju obiščejo rojstni kraj svojih staršev in da spoznajo slovensko ljudstvo, katerega izhajajo.«

»Kako pa vpliva morebitno skupno versko življenje Slovencev z drugimi narodnostmi v Ameriki?«

Pri večjih cerkvenih slovesnostih, kakor evharističnem kongresu in drugih podobnih prireditvah, ameriški Slovenci seveda sodelujejo z drugimi narodnostmi v Ameriki, sicer pa ima vsaka narodnost v Ameriki organizirano svoje lastno cerkveno katoliško življenje. Iz mojih pisem ste mogli že spoznati, da je v Ameriki v kakšnem mestu na enem oglu kar kup katoliških farnih cerkva. To so cerkve posameznih narodnosti. Težave so v tem, da mladina pozablja jezik svojih staršev in se vedno bolj prijemlje angleščine in tako imamo dandanes na enem kupu kar štiri ali pet katoliških župnih cerkev z angleškim jezikom, medtem ko bi jih drugje potrebovali. Seveda imamo mora ustreči vsak duhovnik, ker govori vsak lrec angleški, težje pa je s starim slovenskim izseljencem!«

»Kaj pa druga ameriška javnost? Kako Vas je sprejela?«

»Svoje lepe vtise sem že popisal. Naglašam to, da je moje potovanje oživilo med ameriški Slovenci pripadnost naše narodnosti in pa zavest slavne tradicije Slovencev v Ameriki, ki se je pričela z Barago. Ameriško časopisje pa je nepristransko in kar najbolj obirno poročalo o mojem potovanju. V vsakem kraju, kamor sem prišel, so tamkajšnji dnevniki, ki izhajajo v angleščini in v drugih jezikih, posebno še slovenski, obirno poročali o mojem potovanju ter vzbujali med občinstvom zanimanje, da je Slovence obiskal njihov škof iz stare domovine. Vsi so bili zelo naklonjeni mojemu potovanju, bodisi demokrati, bodisi republikanski listi. Enako me je toplo pozdravila vsa javnost, povsod so me pozdravili predstavniki oblasti, župani itd. Večkrat sem v svojih pismih pisal o raznih »banketih«, ki sem se jih udeležil. Toda pod temi banketi ni smete predstavljati banketov v ljubljanskem smislu. To so prav navadna kosila in večerje, pri katerih servirajo k večjemu dve jedi in nobene pijače. Semintja je pripravljen kakšen buffet. To so navadni pozdravni večeri, ki služijo predvsem, da se ljudje seznanijo med sabo in pogovore.«

»Kakšen vtis imate o socialnem položaju ameriških Slovencev?«

»Socialni položaj naših ljudi v Ameriki je kolikor toliko ugoden. Ljudje zaslužijo tudi v sedanjem času boljše kakor pri nas, seveda pa tudi imajo višje izdatke. Standard ameriškega slovenskega delavstva pa je neprimerno višji, kakor je v domovini. Pri nas niti uradniške družine ne žive tako, kakor v Ameriki delavke. Je tudi med našimi ljudmi velika brezposelnost, toda v Ameriki dobivajo podpore, namreč hrano in obleko, medtem ko denarja ne dobivajo. Sedaj mora vsaka država izvajati velika javna dela, kakor kanale, jezove in podobno, tako da zaposli brezposelne. Ti ljudje so seveda slabše plačani kakor v drugih službah, toda za silo so je preskrbljeni. Nasprotniki predsednika Roosevelta tako delovno politiko graja in zahtevajo ukinitve takih javnih del, toda pristaji Roosevelta vprašujejo nasprotnike, kaj naj potem napravijo z ljudmi, ki bodo ob delo. Vendar pa se Ameriki ni treba bati, da bi zaradi tega načina vzdrževanja brezposelnih denarno propadla, ker je Amerika dežela z ogromnimi finančnimi in naravnimi bogastvi. V zasebnih podjetjih

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne

Franz-Josefove

grenke vode, jutraj na tešče pa isto množino. Prava Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

pa se razmere niso dosti zboljšale in so tam še vedno težave. Ako so se kje zboljšale, pa so se prav zaradi državnih javnih del. V Ameriki povzročajo največje težave številne selitve podjetij. Velika podjetja, kakor industrije in rudokopna podjetja se kar selijo iz kraja v kraj. V Ameriki ni nobene stalnosti. Tako se recimo jeklena industrija vedno bolj pomika od vzhoda proti sredini države, vedno bližje železnim rudnikom.«

»Ste imeli na svojem potovanju kaj skrbni za svojo škofijo in njene vernike?«

»Ne, prav nobene! Dobival sem stalno poročila, da je tukaj vse v redu in tako mi ni bilo treba skrbeti za vernike. Redno sem dobival tudi »Slovenca«. V Ameriki je dosti naročnikov »Slovenca«. Toda »Slovenec« prihaja sedaj v zimskem času, ko ladje bolj poredko vozijo čez Atlantik, tja kvečjemu vsakih 14 dni, in sicer ga je po več števil skupaj!«

»Ali imate kakšno pozdravno besedo ob svoji vrnitvi za čitatelje »Slovenca?«

»Za novo leto je moj namestnik, gosp. stolni prošt Nadrah, napisal v novoletno številko »Slovenca« pozdravno besedo. Tem pozdravnim besedam se v polni meri pridružujem in izražam željo, naj se čitatelji »Slovenca« in vsi Slovenci drže nasvetov in želja g. stolnega prosta. Tudi jaz želim čitateljem »Slovenca« srečno novo leto in jih vzpodbujam, naj kljub težkim časom z zaupanjem gledajo v bodočnost. V mojem pismu, ki bo objavljeno v »Slovenca«, pa bom še opisal, kako sem praznoval božične in novoletne praznike ter bom povedal morda še kaj zanimivega!«

S tem je bil razgovor z g. škofom zaključen.

Ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman je dospel v Ljubljano ob 8.50. Obširno poročilo o tem je priobčil že »Ponedeljski Slovenec«. Škofu je ljubljansko prebivalstvo priredilo pristen sprejem. Med drugimi so bili na kolodvoru nadškof dr. Jeglič, s katerim se je škof dr. Rožman ljubeznivo pozdravil, podban dr. Majcen v imenu g. bana in v svojem imenu, mestni župan dr. Adlešič, stolni prošt Nadrah, stiški opat dr. Kastelic, predsednik KA dr. Žitko, ravnatelj škofijskih uradov Jagodic, mnogo ljubljanske duhovščine, zastopniki moških in ženskih redov ter mnogo prebivalstva. Škofu dr. Rožmanu je občinstvo priredilo prirečne ovacije.

Pred mariborskim sodiščem:

Največja afera zadnjih let

17.000 ljudi oškodovanih za 32 milijonov dinarjev

Maribor, 13. januarja.

Danes se je obravnavala pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča največja gospodarska afera, kar smo jih imeli zadnja leta v Sloveniji. Na zatožni klopi sta sedela ravnatelj bivše Kmetijske eksportne zadruge Franc Kenda ter bivši njen predsednik Ignac Kristofič. Družbo jima je delal še Ivan Wolfond, ki pa je prišel v obtožnico tako rekoč mimogrede zaradi pregreh, ki jih je napravil v družbi Kristofiča in pokojnega Žunkoviča še pred ustanovitvijo Kmetijske eksportne.

Ogromno zanimanje.

Je vladalo za današnjo razpravo, ki se je vršila v veliki dvorani prvega nadstropja. Saj je bilo med tisoči in tisoči žrtav afere veliko stotin takih, ki so hoteli na lastne oči videti začetnike te nesreče, ko bodo prejeli zaslužen plačilo. Razpravo je vodil predsednik senata dr. Tombak, prisednika sta bila dr. Kotnik in Kolšek. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Sever, interese oškodovancev bivše Kmetijske eksportne pa odvetnik dr. Snuderl. Oba obtožbenca, Kendo in Kristofiča, so že pred nekaj dnevi prepeljali iz kaznilnice v Lepoglavi.

17.000 članov in 32 milijonov terjatev.

Leta 1931. se je ustanovila v Mariboru Kmetijska eksportna zadruga. V treh mesecih ji je uspelo, da je dobila 17.000 članov, ki so vplačali na članarini in posmrtnini 4.738.432 din. Ko pa je po treh mesecih zadruga na odredbo banske uprave likvidirala, so našli v njenih blagajnah 278.519 din primanjkljaja. Članstvo pa je prijavilo konkurznemu upravitelju za skoro 32 milijonov din terjatev.

Kam je šel denar.

Je bila uganka, ki jo je reševala vsa slovenska javnost z velikim zanimanjem. Preiskava je ugotovila, da so gospodarili pri zadruzi trije: predsednik Kristofič, tajnik Žunkovič, glavno besedo pa je imel »ravnatelj« Kenda. Za hišo na Aleksandrovi cesti, v katero se je zadruga s svojimi velikimi pisarnami vselila, so dali 1.650.000 din, za Podravsko tiskarno v Gregorčičevi ulici pa 495.000 din. Na dražbi je dobilo konkurzno upraviteljstvo za hišo j-dva 854.000 dinarjev za tiskarno pa samo 220.000 din. Kristofič in Žunkovič sta zapustila v Račah po preselitvi v Maribor velike dolgove, ki sta jih potem plačala iz blagajne Kmetijske eksportne ter izdala 167.384 din. Zastopnikom in akviziterjem je izplačala zadruga 984.057 din, za svoje privatne potrebe, račune pri krogarjih itd. so v treh mesecih izdali 115.209 din, razne nagrade so šle tudi v tisočice in slednjic so si še po razpustitvi dali izplačati iz blagajne vsakemu po 100.000 din »nagrade« za vzorno delo. Vsem 17.000 članom pa so za posmrtninske zavarovalnine od 4 in pol milijona vplačanih prispevkov izplačali samo 261.680 din.

Kdo so krivci?

Na zatožni klopi sedita zaradi afere Kmetijske eksportne samo Ignac Kristofič in Franc Kenda. Tretji pajdaš je bil Mate Žunkovič, ki pa je umrl v preiskovalnem zaporu v Zagrebu. Ignac Kristofič je doma iz Bukovca pri Ptuju ter ima jedva 35 let. Ima samo štiri razredne ljudske šole. Franc Kenda je rodom iz Boveca na Tolminskem. Po prevratu se je preselil v Maribor, kjer je živel kot tajnik raznih gospodarskih organizacij. Mož je sijajen organizator in pravi poslovni talent. Umrl Mate Žunkovič je bil iste starosti kot Kristofič, imel pa je štiri gimnazije.

Obtožnica.

Ogromno obtežilnega materiala je zbralo skupaj državno pravdnštvo v obtožnici, ki obsega 22 strani. Začenja se z delovanjem Kristofiča, Wolfonda in pokojnega Žunkoviča v Račah. Glavna karakteristika značaja obtožencev je njihova brezobzirna pohlepnost po bogastvu.

Vedno zvest prijatelj ...

Po svoji odlični kakovosti je postala neogibno potreben zaveznik pri pranju perila. Zato pazi gospodinja pri nakupu vedno na njegova znaka: ime »Schicht« in varnostna znamka »Jelen« na rdečem ovitku.

SCHICHTOVO

Terpentinovo milo

domači izdelek

... ampak izrečno pristno zahtevati!

sta se proti sodbi pritožila, nakar je stol sedmoričce zvišal kazen Kenda na 6. Kristofiču na 4 leta. Sedela sta v Lepoglavi, kjer sta bila deležna amnestije. Kristofič bi bil izpuščen, Kenda pa se je zmanjšala kazen za 2 leti. Krivda zaradi poloma Kmetijske eksportne zadruge ju je sedaj privedla vnovič na zatožno klop.

Pri razpravi

sta se oba glavna obtožbenca Kristofič in Kenda izgovarjala v vseh kaznivih zadevah na pokojnega Žunkoviča ter valila vso krivdo na njega. Kristofič je valil krivdo na Žunkoviča tudi zaradi ponarjanja menic v Račah ter je izjavil, da niti on, niti Wolfond nista vedela, da menice niso prave. Kenda je vzbujal med poslušalci veselost s pripovedovanjem o številnih konkurzi, ki jih je doživel s svojo trgovino v Celovcu, Gorici in na Bledu. Razprava je trajala do 12 ter se je dopolne zaključila z govorom dr. Snuderla, ki je kot bivši upravitelj konkurzne mase podal nazorno sliko položaja pri Kmetijski eksportni zadruzi. Popoldne se je ob 15 razprava zopet nadaljevala z zagovori ter plodojajem državnega pravdnika. Nato se je senat umaknil k posvetoivanju in ob tri četrti na 5 je predsednik dr. Tombak razglasil sodbo:

Še 3 in 5 let robije.

Kazen, na katero sta bila Kenda in Kristofič obsojena v Zagrebu, se šteje v sodbo. Kenda se obsoja na skupno 9. Kristofič pa na 7 let robije. Ker pa sta del te kazni že odsedela, en del pa jim je bil oprušen z amnestijo, bo sedel Kenda še 5 let, Kristofič pa še nadaljna 3 leta za zamrežnimi okni. Ivo Wolfond se oprošča. Državni pravdniki in zagovorniki, ki so branili obtožbenca ex off, so si pridržali tridenveni rok za priziv.

Ob zaključku je Kenda prosil, da bi smel odsedeti kazen v lepoglavski kaznilnici, kjer se je doslej nahajal in je bil zaposlen v pisarni. Menda se boji, da bi se mu v mariborski kaznilnici slabše godilo. Predsednik njegovi želji ni ugodil ter bo skupaj s Kristofičem prepeljan v zapore mariborske kaznilnice.

Prvo žegnanje v slovenskem Nazaretu

Ljubljana, 13. januarja.

Včeraj, na praznik sv. Družine, so v Mostah imeli velik praznik, saj je nova lesena cerkva posvečena sv. Družini.

V soboto dopoldne so pripeljali v Moste prvi zvon, težak 100 kg, ki ga je kupil novi cerkvi g. dr. Milan Perko. Zvon je vtila livarna v št. Vidu. Med tem se je oglašil še drugi dobrotnik, gosp. Mavsar, ki bo kupil drugi zvon. Ko se je ob pol 3. popoldne prvi oglašil iz line novi zvon, so navdušeni moščanci moške sklenili, da morajo kupiti še en večji zvon, težak več ko 200 kg. Tako bo nova cerkva kmalu imela tri zvonove. Zvečer ob 6 se je zbrala soseska k petim litanijam in blagoslovu.

V nedeljo jutraj ob 6 pa je že pri prvi sv. maši bila cerkva tako natlačena polna, kakor doslej pri prvi maši še nikdar ni bila. Pri tej sv. maši je g. Miha Jenko prvič maševal v novem krasnem plašču, katerega je izdelala in darovala moščanska družina cerkvi sv. Družine. Novi plašč je iz bele svile, ki je v križu vanjo vdolano lepo ročno delo raznih barv. Sredi križa je na svilo slikana sv. Družina. K dopoldanski službi božji ob 9. uri pa je bil tak naval, da so ljudje stali zunaj do ceste. Take udeležbe cerkvice še ni videla. Gosp. stolni dekan kanonik dr. Kimovec je imel pridigo ter pontifikalno sv. mašo ob obilni asistenci. Na koru pa so dovršeno izvajali orkestralno Gruberjevo mašo. — Gospod stolni dekan je kot strokovnjak pohvalil lepo izvajanje pevskega zbora in orkestra. Zadovoljen je bil tudi z novim zvonom, ki ga je vtil g. Kogovšek v št. Vidu nad Ljubljano.

Popoldne so bile pete litanije z blagoslovom. Tudi sedaj je bila cerkev nabito polna. Po službi božji pa se je začelo pravo romanje ljubljancev v slovenski Nazaret. Na tisoče ljudi od vseh strani je ta dan prišlo počastiti sveto družino v leseni cerkvi. Vsi hvalijo mično in ljubko notranjost, zlati pa veliki oltar, delo podobarja g. Slivnika. Ta oltar razodeva dušo in delo velikega mojstra.

Praznik sv. Družine je bil za Moščane res dan sreče in duhovnega veselja. Prihodno nedeljo pa bo v Mostah celodnevno čiščenje sv. Rečnjega Talca.

Drobne novice

Koledar

Torek, 14. januarja: Hilarij, cerkveni učenik; Feliks (Srečko) Nolandski, duhovnik, mučenik.

Novi grobovi

† Albin Erklavec. V nedeljo popoldne je umrl v Ljubljani gosp. Albin Erklavec, dolgoletni operni pevec, član opernega zbora. Albin Erklavec se je že v mladosti navdušil za gledališko umetnost ter pričel nastopati na domačih odrih, že pred vojno pa je vstopil v operni zbor. Imel je mehek bariton ter je s svojim umetniškim udejstvovanjem mnogo pripomogel k umetniški višini našega opernega zbora. Med vojno je bil na fronti, pozneje pa je še nekaj časa služboval v jugoslovanski vojski. Vneto je sodeloval pri združenju gledaliških igralcev. Bolehal je dolgo časa na želodcu ter je tej bolezni v nedeljo podlegel, star komaj 46 let. Zapušča vdovo Pavlo in dva sinčka. Pogreb blagodejke pokojnika bo v torek ob 15.30 iz hiše žalosti, Jegličeva cesta št. 10.

† V Ljubljani je umrl gosp. Edvard Klarer, posestnik in strojevodja v pok. Pogreb bo v sredo ob pol 4 popoldne.

† V Ljubljani je umrl gosp. Franc Seibitz, znanik pri žel. Pogreb bo danes ob 2 popoldne.

† V Dobrezljah na Gorenjskem je včeraj umrl 88 letni posestnik gosp. Anton Keršič, oče predsednika okrožnega sodišča v Ljubljani gosp. Petra Keršiča. Ze izguba edine hčerke (Franciške omož. Debeljak), ki je umrla lansko spomlad, je sivolasega starca močno potrla, pred nekaj tedni pa si je zlomil nogo, kar je bilo za tako visoko starost usodno. Smrt, ki si jo je že sam želel, je bila zanj rešitev in prehod v boljše življenje. Z njim smo izgubili moža, ki ga je poleg drugih vrlih posebnosti odlikovalo njegovo globoko vero srce in odločno katoliško prepričanje. Bil je dolga leta narodnik »Slovenca« in »Domoljuba« in je oba lista vedno z veseljem bral.

† V Bobovku pri Kranju je umrla gospa Pavla Zabret. Pokopali jo bodo danes ob 10 popoldne.

† Pri Sv. Trojici v Slov. gorah je umrl gosp. Karel Kirbsch, posestnik. Pogreb bo v sredo ob 10 popoldne.

† V Novem mestu je umrla g. Antonija Kosch. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne. Naj v miru počivajo! Zalujocim naše iskreno sozljaj!

Kašelj in hripavost

ublažitje Mr. Bahovecvi »Smreka« bonboni, sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka“ bonboni

v lekarnah in drogerijah zavitek
Din 4.— in 6.—

Apoteka
Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

— Prosvetna društva, katera se še niso prijavila za kmetijsko strokovna predavanja, naj to nemudoma storijo, ker se na poznejše prijave ne bo več moglo ozirati.

— Od Barbare do sredozeimcev. Ko je na dan sv. Barbare zapadel sneg, so se oveselili kmetje in sportniki. Mnogi pa so se kot vremenarji prerekli. Prva stranka je trdila, da bo huda zima, kar bi bilo pač po godu trgovcem s kurivom in premogom, druga stranka nasprotno je trdila, da bo še dolgo prav milo vreme. Sklicevali so se na reki: »Če se na Barbare strnišče vidi, ga je potem vsak mesec videti.« Prva stranka je trdila, da se ne vidi. Druga nasprotno! In je šla celo na deželo ugotavljati, kako visoko je strnišče s snegom pokrito. Letošnji januar je vse presenetil s svojim deževnim vremenom. Pomislite! V 8 dne, ko še nismo dosegli polovice meseca, imamo že 83,5 mm dežja. Lani je bilo cel januar le 53,3 mm, predlanskim pa 65,4 mm. Zadnjih 10 let je bil januar mil in ne prehud in padavinami. Le 1927. je januarja padlo 150,6 mm, l. 1929. pa je dosegel mráz — 24° C, kar po vojni kmalu ni bilo. Mehko vreme slabo vpliva na kmetijstvo. Razni škodljivci, ki se drugače v mrazu zagrebejo globoko v zemljo, so se pojavili par cm pod površjem. Letos bo hudo kebrovo leto! Tudi bramar se je že skopal na površje. Mnogi pravijo: »Letos bo Banat pel svojo pesem. Kruh bo drag in vesel oni, ki ga bo lahko kupili.« Mogoče je ta napoved nekoliko pretirana, v jedru pa je nekaj resnice.

Naj bo stara ali pa mlada
vsaka pije „Naš čaj“ rada
Čez fare tri devet vasi
„Naš čaj“ vse druge prekosi.

— Izseljenski vestnik Rafael. Izšla je prva letošnja številka »Izseljenskega vestnika Rafaela«, glasila Rafaelove družbe v Ljubljani v novi obliki in s prav pestro vsebino. Tiska se v Zdrružni tiskarni v Ljubljani. Stane v naši državi 12 Din letno, za iznajetnost pa 24 Din. List je mesečnik.

— Pozor — režiserji in voditelji ljudskih odrov. V postnem času se je lansko leto vzprijorila na raznih odrih širom Slovenije nova Gregorinova pasijonska drama: V času obiskovanja, ki je povsod izpadla povsem nepričakovano dostojno in v največje zadovoljstvo občinstva in igralcev. Vse voditelje in režiserje ljudskih odrov opozarjamo že sedaj, da skušajo pripraviti to izjemno pasijonsko igro za svoj oder v letošnjem postnem času. Igra je lahko uprizorljiva, saj zahteva le 22 moških in 3 ženske vloge. Tudi scenarij je enoten in silno preprosta, z malo umevanjem jo bo zmogel vsak oder. Knjiga stane nevezana 26 Din, vezana 38 Din. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Seznan drugih iger je brezplačno na razpolago.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Cerkev rop. Iz Valesovega se nam poroča: Pri cerkvenih tatovih je pri sedaj naša cerkev na vrsto. V noči od nedelje na ponedeljek je neznan tat pobral pri milostni podobi Matere božje vso zlatino in srebrnino, veržice, pretane itd., darove hvalažnih romarjev. Osumljen je te tatvine neki tuje srednje velikosti, kakih 50 let star, ki je v nedeljo popoldne in popoldne precej sumljivo ogledoval cerkev. Tatvino so takoj namnili orožnikom v Cerkljah in Šenčurju. Upamo, da ga uidejo.

— Nova knjiga. Ravno kar je izšla nova šolska knjiga R. Južnič, Grammaire française (Francoska slovnica) 268 strani, 64 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Predavanje »Narodne knjižnice in čitalnice« v Zagrebu, Kraljice Marije ul. 3. V sredo, 15. t. m. ob pol 21 predava g. univ. prof. dr. Fran Buharović o temi »Kemijska nauka u Slavenu, naročito kod Jugoslovancat. Vstop prost.

Ljubljana

KINO UNION Telefon 23-31

Franciška Ganal v prekrasni, najnovejši veseligr MALA MAMICA S tem filmom, ki ga morate videti, si je ljubka umetnica popolnoma osvojila srca Ljubljančanov. Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

© Pri naših muslimanih, tako je bilo naslovljeno predavanje, katerega je imel v petek na prosvetnem večeru g. dr. Fr. Kulovec, min. n. r. G. predavatelj je to vprašanje podal v obliki zgodovinskega razvoja muslimanov v Bosni in Hercegovini. Dokazal je versko toleranco napram krščanstvu, ki se še sedaj kaže v lepem, složenem življenju katoličanov in muslimanov. Najlepa poteza pri muslimanih je njihova globoka vera in življenje po veri. V marsičem bi nam lahko služili za zgled. Njihovi verski predpisi, zlasti kar se tiče nošnje, pa po mestih že izginjajo, držijo jih le še deželani. Lepe so ustanove kot n. pr. Vakuf, t. j. verska ustanova, zapuščina, ki donasa na leto milijonske dohodke. Lepe so njihove organizacije kot n. pr. Gajret, kateri ima krassen prosvetni dom v Sarajevu, ki je vreden več milijonov. Dočim n. pr. Ljubljana nima nikakega prosvetnega doma, se ponasa Sarajevo kar s tremi palačami. Marake pred pomisleke, katere smo imeli napram muslimanom, je g. predavatelj temeljito odstranil. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano in je gotovo veliko pripomoglo k medsebojnemu spoznanju državljanov Jugoslavije. G. predavatelja so z živahnim aplavzom nagradili za njegov trud. Prihodnje predavanje bo v petek, 17. t. m., in sicer predava g. prof. Janko Mlakar o beli smrti, t. j. o nesrečah v gorah. Opozarjamo na to predavanje vse ljubitelje gora in planin.

© Člani Sattnerjevega cerkvenega pevskega zbora naj se zberejo danes 14. t. m. ob četrta na 4 na Jegličevi cesti pred hišo žalosti gosp. Erklavca.

© Josip Daneš, eden izmed najpopularnejših naših igralcev, bo v petek, 17. t. m. praznoval 35-letni jubilej svojega odrskega dela in sicer v igri »Pesem s ceste«. Predstava bo izven abonmaja in so vstopnice v predprodaji pri operni blaginji. Prosimo cenjeno občinstvo, da si zagotovi vstopnice v predprodaji.

© Alpinistična šola. Otvoritev predavanja g. dr. Rajka Ložarja bo v sredo, 15. t. m. v verandi hotela »Union«. Vhod skozi kino. Poleg prijavljenec vabljeni tudi vsi, ki se zanimajo za alpinistiko. TK Skala.

© Izreden slučaj. Lepo razvelelo belo vrtnico je v nedeljo utrjala na svojem vrtu gospa Zirkelbachova. Cvet je prav tako lep kakor v poletnem času, ne diši pa nič.

© Kino Kodeljevo igra danes in jutri po znižani vstopnini »Tunel« po istoimenskem Kellermanovem romanu.

Danes premiera grandioznega velefilma DANTEJEV PEKEL Monumentalno delo, nad 5000 sodelujočih, gigant-ski orizeri strahu in groze! Po znameniti Dantejevi pesnitvi »DIVINA COMEDIA« Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri! Rezervirajte vstopnice v predprodaji! KINO SLOGA Telefon 27-30

© Posestno gibanje. Mestna hranilnica Ljubljana je prodala mesarju in posestniku Ivanu Marinišku v Prečni ulici 6 in njegovi soprogi Mariji, hiši št. 59 in 63 na Poljanski cesti za 290.000 Din. Obe hiši je hranilnica kupila na javni sodni dražbi.

© Zastrupljenje s plinom. V Čemažarjevi litografiji v Igrški ulici se je včeraj popoldne težko ponesrečil 25letni knjižgovec Oton Makovec iz Most. Zaradi slabe ventilacije se je namreč zastrupil s plinom, tako, da je moral v bolnišnico z reševalnim avtom. Njegovo stanje je nevarno.

Maribor

□ Sotrudniki »Kronike« so imeli včeraj popoldne sestanek na občini. Predsedoval mu je bivši ljubljanski podžupan prof. Jarc, mestno občino pa je zastopal občinski svetnik Prijatelj. Navzoči so bili vsi mariborski sotrudniki »Kronike«. Profesor Jarc je razvil program »Kronike« za l. 1936. Mariborski sotrudniki pa so izrazili svoje glediše glede mariborskega dela »Kronike« slovenskih mest.

□ Končno zopet sneg. Mrzli vetrovi in dež so zamenjali v nedeljo januarsko pomlad. Preko noči se je dež spremenil v sneg, ki je včeraj zjutraj pobelil vse. Kmalu pa je prenehalo snežiti v veliko žalost smučarske garde, le ulice so bile polne brozge.

□ Smrt uglednega moža. V Kettejevi ulici 16 je umrl v visoki starosti 76 let nadiučitelj v pokloju g. Jožef Dernač. Pokojnik, ki je bil kot učitelj znan in priljubljen v marsikakem kraju Slovenije, je bil oče spoštovanega mariborskega zobozdravnika g. dr. Dernača. Pokopali ga bodo jutri ob 3 na magdalenskem pokopališču. Naj počiva v miru, zalujocim naše sozljaje. — V Malga-jevi ulici 3 je umrla v starosti 72 let vdova po kaznišniškem nadpazniku gospa Marija Zavnik. Svetilo plemeniti ženi večna luč!

□ Bolgarska komedija »Zlati rudnik«, delo znanega pisatelja St. Kostova, se uprizori v okviru »Bolgarskega tedna« v mariborskem gledališču.

□ Trikrat izgnana. Na Radlu so Avstrijci izročili našim obmejnim organom 44 letno Marijo Altenbacher, ki se je ne morejo znebiti. Altenbacherjeva je po starih pristojnih v Kaplo na naši strani meje, rojena je bila in živela pa je vedno v Avstriji. Sedaj so jo Avstrijci že tretjič izgnali, pa se je vedno na skrivaj vrnila v Avstrijo.

□ Plesni večer Katje Delakove se vrši v mariborskem gledališču v sredo 15. t. m. Sodeluje njena plesna skupina, švicarska plesalka Suzi Weber in dunajski plesalec Fritz Berger.

□ Mariborska tiskarna se bo preselila. Lastnik »Mariborske tiskarne«, industrijalec g. Pogačnik, je kupil poslopje nekdanjega Scherbaumovega mlina v Kopališki ulici. Poslopje se bo preuredilo ter se preselili vanj Mariborska tiskarna iz Jurčičeve ulice.

□ »Sumljiva oseba« se ponavlja. Ljudski oder bo v nedeljo ob pol 5. popoldne ponovil veseligr »Sumljiva oseba«, ki je pri premieri dosegla velik uspeh.

□ SSK Maraton. Vsi smučarji tekmovalci sigurno k sestanku v sredo zvečer v telovadnici. Prinesite s seboj stare verifikacije, za nove pa sliko!

□ Ko je sin v zaporu, je oče nabil sinaho. V ponedeljskem »Slovenecu« smo poročali o aretaciji posestnika Stefana Podgajskega iz Strigovca pri St. Ilju, pri katerem so našli kalupe za ponarejanje desetdinarskih srebrnikov. Komaj pa je bil Stefan v zaporu, je že prišla k orožnikom njegova žena Zora vsa zatečena in plava ter povedala, da jo je pretepel njen tast z gnojnimi vilami.

□ 800 dinarjev pod omaro — odnesel vlomilec. Na Radvanjski cesti 52 je bila okradena stara hišna posestnica M. Krajnc. Imela je vse svoje prihranke — 800 Din — skrite pod omaro, kjer jih je tat našel in vzel. Druge stvari se vlomilec v hiši ni pritrkal, kar je znak, da je moral za skrit zaklad dobro vedeti.

Jesenice

Prvi pozdrav domovini. Ko je v nedeljo zjutraj privozil prvi vlak na jeseniški kolodvor, je udarila pesem Krekove godbe prvi pozdrav v domovino se vračajočemu vladiki dr. Rožmanu. Ko je škof, ki v zgodnjih urah takega pozdrava ni pričakoval, izstopil, ga je čakala na peronu strnjena fronta jeseniškega katoliškega delovnega ljudstva. Gdč. Stanka Torkajeva mu je izročila šopek nageljnjev z besedami: »Na pragu domovine, pozdrav slovenskih nageljnjev«. Prijazni vladika je moral priznati, da ga je delavska godba prebudila, kar je izzvalo na peronu tem večje veselje. Tako se je vrnil naš škof v Ljubljano s šopkom nageljnjev, ki mu jih je izročilo na meji naše pridno delovno ljudstvo.

Pogreb nesrečnega mladeniča. V soboto popoldne je bil pogreb ponesrečenega mladega delavca Emerica Iskre. Jeseniško delovno ljudstvo je sprejelo svojega tovariša na zadnji poti v številu, ki se na Jesenicah redko vidi. Pogrebni sprevod je otvorila zastava Krekovega prosvetnega društva. Slučaj je hotel, da je stara zastava jeseniške delavske katoliške prosvete, ki je bila nedavno še zaprta in shranjena pri oblasteh, prvič javno zbrala svoje katoliške delovno ljudstvo na tem spremstvu svojega mladega člana. Krsto so nosili. Sportniki »Gorenjcev« v uniformah, Krekova godba pa je svirala zadnji pozdrav svojemu mlademu, nesrečnemu tovarišu. Pogreba so se udeležili korporativno vsi sportniki ter članstvo Krekovega prosvetnega društva. Tovarstvo sta zastopala obratovodja g. inž. Wagner in A. Kuhar pri vseh pogrebnih svečanostih. Na grobu se je od Iskre poslovil predsednik »Gorenjcev« g. dr. Bergelj. Mladi Iskra je odšel prezgodaj, s svojo pridnostjo in s svojim čistim značajem pa je zbral okrog sebe vrsto tovarišev, ki bodo poleg njegovih svojcev hranili njegov spomin, kot spomin na pridnega delavca v vrstah jeseniške katoliške mladine.

Škrb za ceste v mariborskem področju

Proračunska seja okr. cestnega odbora

51½ milj. izdatkov, od tega 1.535.000 za nove gradnje in preložitve cest — Ponovna zahteva po avtonomiji

Maribor, 13. januarja.

Danes dopoldne ob 10 se je vršila prva redna skupščina okrajnega cestnega odbora v Mariboru, ki je bila ob enem proračunska seja. Predsedoval ji je mariborski mestni načelnik dr. Juvan, prisotni pa je bil tudi okrajni glavar Pero Popovič. Za sejo je vladalo veliko zanimanje ter so se udeležili vsi člani polnoštevilno.

Izdatki: 5.479.318 Din

Glavna točka dnevnega reda je bil proračun, ki vsebuje zgoraj navedene izdatke in ravno toliko dohodkov. Potrebščine se delijo: za upravne in pisarniške stroške 62.445 Din, za osebe 756.355 Din. V tem so všteti: 2 tajnika, 1 blagajnik, 3 cestni nadzorniki, 2 inženjerja in 67 cestarjev. Materialni izdatki za vzdrževanje cest so skupno predvideni na 2.025.293 Din. Glavna postavka je namenjena za dobavo gramozov, s katerim je bil cestni odbor zadnja leta slabo dotiran. Skupno je določenih za dobavo gramozov 1.269.030 Din, od tega za banovinske ceste 1.112.425, za dovozne ceste k železniškim postajam 7815 Din, za subvencionirane ceste 148.790 Din.

400 km cest.

Celotno cestno omrežje, ki spada v področje cestnega odbora, spada med največja v naši državi. Skupno meri 384 km 591 m v dolžini. Na banovinske ceste odpade 337 km 984 m, na dovozne ceste k žel. postajam 2 km 426 m in na subvencionirane ceste 54 km 217 m.

Nove gradnje in preložitve

Tehnični organi cestnega odbora so napravili proračun, po katerem bi bilo treba za nove gradnje in preložitve v okraju 4.452.000 Din. Zaradi slabega gospodarskega položaja je seveda danes

Celje

© Varna občinska seja bo v petek, dne 17. t. m. v mestni posvetovalnici. Poleg običajnih poročil posameznih odborov je na dnevnem redu tudi odobritev računskega zaključka mestne občine celjske za upravo leto 1934 in za tri dvanajstine leta 1935, ter odobritev računskega zaključka občine Celje, okolica za proračunsko leto 1934-35. Nadalje bo mestni svet razpravljal o nakupu posestva za mestno ubožnico in o nakupu posestva za avtobusno podjetje mesta Celja ter o najetju posojil za nakup teh dveh posestev. Prihodnja seja nato bo proračunska.

© Nesreča v premogovniku v Pečovniku. V nedeljo zjutraj se je v premogovniku v Pečovniku zrušil na nekem mestu strop in zapri iz rova štirin rudarjem izhod. Ko so drugi tovariši videli nevarnost, ki bi lahko postala za zasute usodopolna, so šli takoj na delo, kmalu rov odprli in vse štiri rudarje rešili zdrave in nepoškodovane, ki so šli takoj zopet na delo.

© Tatvina na postaji. V nedeljo ob 19.15 je nekdo ukradel nekem uviženemu uradniku iz Belgrada na peronu celjskega kolodvora ročni kovčeg z raznimi predmeti v vrednosti 600 Din. Omenjeni uradnik je tatvino takoj opazil, javil to službojočemu stražniku, kateri je tata aretiral v trenutku, ko je zapušal kolodvorsko poslopje. Tat je 30-letni delavec Dragotin K. iz Samobora.

© Elektrifikacija Vranskega kota. Vranski kot dobiva električni tok iz elektrarne v Brodeh. Električna je zelo nestalna, pri vsem tem pa zelo draga. Zelja prebivalstva v tem kotu je, da bi se KDE zavzele tudi za elektrifikacijo tega dela Savinjske doline, da bi dobil cenejši in boljši tok.

Zagorje

Praznovanje pri rudniku. Še ni dolgo tega, kar smo na tem mestu pisali, da se pri našem rudniku normalno dela — žal se zopet praznuje. Praznovalo se je v petek, soboto in v ponedeljek. Kriva je pač ta prešmentana zima!

Občinske volitve. Rok za vlaganje kandidatnih list je potekel. Vloženi sta bili samo dve listi, in sicer JRZ z nosilcem Prosencom Antonom in socialistična lista z nosilcem Arhom Jurjem. Nacionalisti, tako zvani »Pohorci«, si liste niso upali postaviti, ker so se zbal ljudske obračuna. — V nedeljo 19. januarja vsi na volišče. Volitve trajajo od 7. zjutraj do 6. zvečer. Mi gremo volit že zjutraj in v prvih dopolnanskih urah. Vsak volitev naj predsedniku volilne komisije pove svoje ime, priimek in poklic. Potem naj se glasno izjavi: Glasujem za gospoda Prosenca Antona. — Volilci, ne dajte se od nikogar begati. Mi bomo volili javno in pošteno. Zato bomo 19. januarja pošteno zmagali. Da bo pa naša zmaga čim večja, zato vsi na volišče volit našo listo, katere nosilec je gospod Prosenec Anton.

nemogoče tak program izvesti in cestni odbor je vnesel v proračun res samo najnujnejše, kar znaša 1.735.000 Din. Med važnimi gradnjami so predvidena nadaljevanja novih cest: Reka—Sv. Arh, Slovenska Bistrica—Oplotnica; končale se bodo ceste: Sv. Anton—Kraljevci, Šikole—Mostečno, Sv. Peter—Ložane. Popolnoma na novo se namerava preložiti cesto Maribor—Bresternica v odseku med kilometri 1.6 in 4.50, tako da se izogne sedanjem klancem.

Za kritje: 15% doklada.

Proračunski primanjkljaj od 2.048.834 Din se bo kril s 15% doklado na neposredne davke, kakor prejšnja leta in to kljub znižanemu predpisu neposrednega davka. Pri tej priliki je cestni odbor zopet odločno zahteval, da mora ostati proračun v celoti nezmanjšani in da naj pobira cestni okraj tudi vse one doklade, ki jih je dosedaj pobirala za cestne okraje banovina. Te doklade bi znašale 18%, tako da bi se proračun v celoti kril lahko samo s 33% doklado. Soglasno je sklenila tudi skupščina, naj dobijo cestni odbori nazaj vsaj one samoupravne pravice, ki jim jih priznava in daje zakon.

Debatu in želje.

Proračun je bil v celoti sprejet soglasno. Razprave so se udeležili člani Šerbinek, Petrum, Spindler Gomilešek, Vračko, Rečnik in Žebot. Sklenilo se je, da se razširi cesta pri mariborskih pokopališčih, da se kanalizirana Ruška cesta in podpre z opornim zidom, da se prispeva določena vsota za most čez Velko. Spindler je zahteval novo cesto Sv. Ana—Sv. Lenart, dekan Gomilešek cesto Sv. Benedikt—Sv. Lenart, Vračko in Šerbinek cesto Bresternica—Sv. Križ—Sv. Kungota, Prešern pa dograditev ceste pri Poljčanah.

Ptujske občinske zadeve

Ptuj, 12. januarja.

V četrtek, 9. t. m., se je vršila prva redna seja mestnega sveta pod predsedstvom župana dr. Remca. Kot zastopnik vlade je bil navzoč okrajni glavar g. dr. Vidic. Galerija je bila nabito polna občinstva.

Pri poročilih g. župana je prišlo na vrsto poročilo upravnega odseka. Soglasno se prizna krajna potreba za podelitev gostilniškega dovolila Ljudeviku Kropfu v Ptuj. — V upravnogospodarski odbor meščanske šole se kot zastopnik določil profesor Franc Alič. Nadalje se sprejme predlog, da se najemnikom, ki stanujejo v mestnih hišah, zniža najemnina. Obenem se odobri sklep odseka, da se izvrši popis in pregled stanovanj po članih upravnega odseka, da se ugotovi primernost najemnin. — V kritje primanjkljaja za prireditev kmetijsko-obrtno razstave v preteklem letu, se soglasno odobri podpora v znesku 2000 Din. — Za predsednika odbora obrtnonadaljevalne šole se soglasno določi mestni župan dr. Remec. V odbor pa se določi kot zastopnik občine tudi Franc Šerbec. — Mestni svet soglasno sklene prepustiti tvrdki II. nadstopje cerkve dominikanskega samostana za dobo 5 let brezplačno na razpolago v svrhu ustanovitve obrata tkalnice. Tudi je občina pripravljena dati omenjeni tvrdki v dominikanskem samostanu v najem primerne prostore za pisarno in skladišče. — Predstojništvu cerkve Sv. Jurja v Ptuj se za honoriranje cerkvene glasbe ob priliki državnih in narodnih svečanosti dodeli znesek 1800 Din. — V domovinske zveze se

sprejme mestni župan dr. Alojz Remec z družino in Josip Kajzeršperger, krojaški mojster v Ptuj, z družino vred. — Odobrijo se sklepi mestnega ubožnega sveta, glasom katerih se zviša nekaterim ubožcem podpora ter se tudi ubožni svet pravo toplo zahvaljuje za darila ob priliki obdaritve ubožcev za božičnico. — Kot nujni predlog predlaga občinski svetnik profesor Alič obširno in stvarno utemeljeno spomenico proti monopolizaciji učnih knjig ter predlaga zaprositi nadrejenega oblast: 1. da se natečaj o izdelavi šolskih knjig iz nacionalne skupine za narodne, srednje in strokovne šole razveljavi; 2. da se kr. vlada radi škodljivosti in neumestnosti monopolizacije šolskih knjig m učil takoj loti spremembe zakona o učbenikih za narodne, meščanske, učiteljske in srednje šole z dne 27. IX. 1929 in 3. da se do izdaje novega zakona z dodatkom v finančnem zakonu za leto 1936-37 prepreči izvedba monopolizacije šolskih knjig. Predlog je bil z odobravanjem soglasno sprejet. — Končno je občinski svetnik Koren podal kot zastopnik delavstva izjavo, da je pripravljen sodelovati v mestnem svetu le pod pogoji, ki jih je izročil pismeno občinskemu svetu. Med drugim stremi za tem, da se čimprej izda zakon, da bo prebivalstvo lahko polom svobodnih, tajnih in proporcionalnih volitev odposlalo v mestni svet zastopnike po svoji volji.

Po javni seji se je vršila dolgo trajajoča tajna seja, na kateri so razpravljali o stanju mestne hranilnice, o raznih personalnih zadevah ter o zapletih policije pri javnih prireditvah.

Naše kreditno zadružništvo

V nedeljo smo objavili nekaj podatkov o zadru-
gah, ki so vključene pri Zadrugi zvezi v Ljubljani,
za leto 1934. Iz te skrbno izdelane statistike
posnemamo še nadalje:

Najmanjša posojilnica je štela 17 članov, naj-
večja pa 5376. Na vsakega člana pri posojilnici od-
pade povprečno 4435 Din posojil, leta 1933 pa
7034 Din.

Najmanjša posojilnica je imela hranilnih vlog
9.406,50 Din, največja pa 149.367,512 Din. Najnižja
obrestna mera za hranilne vloge je znašala 1,5%
(leta 1933 se 3%), najvišja pa 5% (leta 1933 8%).
Povprečna obrestna mera je znašala samo 3,5%,
dočim je znašala 1933 se 4,5%, leta 1932 pa 5,5%.
Ta obrestna mera je bila v veljavi dolgo vrsto let
od 1926 dalje.

Za posojila je znašala najnižja obrestna mera
3, najvišja pa 10, povprečna pa 6%.

Zanimiv je naslednji pregled razvoja obrestne
mere v zadnjih letih:

	najnižja	najvišja	srednja
1928	6%	12%	8%
1929	5%	13%	8%
1930	5%	13%	8%
1931	5%	13%	8%
1932	5%	13%	8%
1933	4%	10%	7%
1934	3%	10%	6%

Šele v zadnjih dveh letih se je začela obrestna
mera občutno zniževati, kar je pa tudi v zvezi z
maksimiranjem obrestne mere za kmetičke dolgeve,
ki pri podeželskih zadrukah prevladujejo, pri mest-
nih in trških pa tvorijo tudi velik del terjatev.

Razlika med obrestno mero na bivšem štafer-
skem in Kranjskem je ostala še naprej. Tako je
znašala v okoljskih deželnih sodiščih v Ljubljani in
okoljskih sodiščih v Novem mestu obrestna mera
hranilnih vlog povprečno 3, posojil pa 6%, dočim
je znašala v okoljskih sodiščih v Mariboru
in Celju za vloge 3,25, za posojila pa 6,25%. V ne-
katerih krajih, kot n. pr. Novo mesto, Kranj, Kr-
ško, Črnomelj, Kamnik in Kočevje, je bila obrest-
na mera za vloge nižja kot povpreček. Za poso-
jila je bila obrestna mera pod povprečjem v okra-
jih Črnomelj in Litija.

Na štajerskem je bila posebno nizka obrestna
mera v okrajih Brežice, Celje okolica, Laško, Lju-
tomer, Maribor levi breg, Ptuj okolica in Šmarje
pri Jelšah. Prav visoka pa je bila obrestna mera
še v Celju mesto in Maribor mesto, dalje v okra-
ju Maribor desni breg itd.

Bilanca kreditnih zadrug nam kaže za leto
1934 tole sliko (vse v milij. din, v oklepajih po-
datki za 1933):

Aktiva: gotovina 8,3 (6,2), posojila 424,14
(444,3), menična posojila 9,8 (11,5), aktivni tek.
računi 232,0 (244,95), naložba 280,7 (285,0), premič-
ni inventar 1,7 (2,15), nepremični inventar 42,64
(37,1), zaostale obresti posojil 17,34 (11,06), vred-
nostni papirji 10,44 (11,1), deleži pri drugih zavod-
nih 1,9 (1,9), ostala aktiva 2,05 (1,7), izguba 0,3
(0,4).

Pasiva: deleži 1,4 (1,4), rezerva 39,5 (37,8),
hranilne vloge 921,1 (943,9), pas. tek. računi 35,06
(39,7), izposojila 29,3 (28,4), ostala pasiva 2,75 (3,1),
dobiček 2,2 (3,16).

Insolvence v l. 1935

Po podatkih splošne državne statistike je bilo
v leto 1935 razglašanih v vsej državi lani 143 kon-
kurzov in 183 prisilnih poravnjav izven konkurza.
Naslednja tabela nam kaže gibanje insolventov od
leta 1930 dalje, ko vodi to statistiko splošna držav-
na statistika.

	konkurzi	poravnave
1930	266	204
1931	536	835
1932	725	1.147
1933	277	197
1934	245	363
1935	143	183

Vzrok za nepopolnost statistike leta 1930 je
iskati v tem, da je zakon o prisilni poravnavi izven
konkurza stopil v veljavo 1. maja 1930. Zato ob-
sega statistika za leto 1930 konkurze, poravnalna
postopanja pa šele od 1. maja 1930 dalje. Majhno
število insolventov v leto 1933 je pripisovati pred-
vsem uvedbi posredovalnih postopanih, katerih je
bilo tedaj v dobi enega leta razglašanih nad 1000.
V leto 1934 so insolvence radi prenehanja posre-
dovanih postopanih narasle. Izboljšal se je položaj
v leto 1935, ko je število konkurzov znatno padlo,
za skoro polovico pa se je zmanjšalo število po-
ravnalnih postopanih.

Po statistiki Društva industrijcev in veletrgov-
cev v Ljubljani je bilo v leto 1935 razglašanih v
Sloveniji 36 konkurzov v primeri s 54 v leto 1934.
Nadalje je padlo število objavljenih poravnalnih
postopanih od 89 v leto 1934 na 56 v preteklem
letu. Iz teh podatkov je razvidno, da so se sicer
insolvence zmanjšale tudi v Sloveniji, vendar ne
v tako velikem obsegu kot v ostali državi.

Povečanje glavnice. Delniška družba pre-
mogovnikov v Aleksincu sklicuje za 24. januarja
občni zbor, na katerem bodo sklepali tudi o
povišanju glavnice od 6 na 15 milijonov frankov
ter o izpremembi pravil.

Konec poravnave. Končane so poravnave: Ma-
lavič Janez, pos. in mizar v Podlipi 12, Oblak
France, trgovec in pos. v Smedniku, Sirmik Eli-
zabeta, pos. in trgov. v Tacnu 75, Lorbek Jožko,
trg. in pos. v Gotovljah, Bernardi Drago, hotelir,
prekajalec in hišni posestnik v Celju, Gosposka
ulica 1.

Pri pojavih zastrupljenja

povzročenih po skvarjenju jedi, je dobro sredstvo

naravna

Franz-Josefova

grnka voda, če se pravočasno vpora! lja.

Reu pu nra. soo. pol. in nar. zdr. 8-br. 15485. 35. V. 35.

Kulturni obzornik

Letošnje knjige Srpske knji- ževne zadruge

Po svoji stari navadi je tudi letos SKZ raz-
poslala svojim članom serijo v modro platno ve-
zanih knjig, ki so se že tako udomačile. Le s to
razliko, da jih letos ni sedem, ampak osem. Osem
v platno vezanih knjig na 106 tiskovnih polah s
preko 1700 stranmi za 100 din. Najcenejša srbo-
hrvaška knjiga sploh! In to knjige s povprečno
precejšnje književne vrednostjo. Ob tej priliki ne
nameravamo posebej obširno poročati o letošnjem
kolu. Samo v par besedah bi rad označil posame-
zne knjige. — V eni knjigi so zbrane pesmi
dveh pesnikov iz začetkov srbske Moderne, Ste-
vana Lukovića in Velimira Rajića. Nista bila še
docela dozorela, ko sta mlada omahnila v grob.
Nista se bila še izkristalizirala, vendar njuna pe-
sem kaže vpliv novejših smeri, zlasti impresioniz-
ma in deloma tudi simbolizma na srbsko književ-
nost. Melanholija in pesimizem bi bila osnovna
oznaka obeh. Knjigo je uredil Žika Miličević in ji
napisal potreben uvod. — »Mirna vremena« je na-
slov prozni knjigi nedavno umrlega pesnika (vsaj
v pesmi je bil splošno znan, dočim kot prozni pi-
seec skoraj nič) Milete Jakšića. Petnajst proznih
spisov, ki se nahajajo v zbirki, je uredil pisatelj
sam. Vse po vrsti so avtobiografske, dale marsi-
katere bolj zabrisano. Intervali med posameznimi
pa so precej veliki, intervali nastanka namreč.
Vendar je Jakšićeva proza zdaleč manj pomemb-
na kot njegova pesem, dasi tudi tu ni hodil s časom.
— SKZ je doslej izdala že štiri knjige Ste-
vana Sremca, ki spada med najboljše srbske sta-
rejše prozaiste. V letošnji, ki so jo naslovili »Pri-
povedke« in ki jo je uredil Pavle Popović, je ob-
javljenih devet novel. Predgovor je napisal ure-
dnik, ki se je že preje obširno pečal s študijem
Sremca in tudi v eni prejšnji Sremcu posvečenih
knjig napisal pomemben uvod o njem. — Todor
Popović (še danes se oglašja pod imenom B. B-vič),

ki je bil med prvimi sodniki »Srpskega knji-
glasnika«, je tudi prišel v plave platnice. Objavili
so mu povest »Gila«. Posebne literarne vrednosti
povest nima. — Uvaževanja vredna je knjiga z
naslovom »Živiti kraljeva i arhipiskopa srpskih«,
ki jih je opisal arhipiskop Danilo (umrl 1337) in
še nekateri poznejši, sedaj pa jih je iz srednjeve-
škega teksta preložil v današnje srbohrvaščino dr.
Lazar Mirković. Predgovor je knjigi napisal pro-
fesor ljubljanske univerze dr. Nikola Radojčić, ki
v marsičem nasprotuje šafarikovemu mnenju o
arhipiskopu Danilu in njegovem pisanju. V knjigi
je govor o kraljih Urošu, Dragutinu, Milutinu, Ste-
vanu Dečanskem, Dušanu Silnem, kraljici Jeleni
in še nekaterih znamenitih začetnih srbske po-
litike in cerkvene uprave v srednjem veku. —
Posebno zanimiva je knjiga pokojnega Jovana
Skerića z naslovom »Književne studije II«. V knji-
gi so ponatisnjeni med drugim znameniti eseji
»Dogmatična in ekspresionistična kritika«, »Filo-
loški dogmatiki i književni jezik«, študije o Srem-
cu, filozofu Kneževiću in kritiku Nedici in še ne-
kaj drugih stvari. — Kot edina prevodna knjiga
je izšla »Moliere: Skola za žene, Mizantrop« v pre-
vodu Radmile Nikolić-Miranić. — Kot osma knjiga
je izšla Spomenica Slobodana J. Jovanovića. Nje-
gov oče je pokazal veliko zanimanje za knjigo in
z mecenasko gesto omogočil s posebnim fondom iz-
hajanje osme knjige v rednih izdajah SKZ tudi v
bodoče.

Sanje in podoba

Moderni čas išče novih poti k svetu pesniške-
ga ustvarjanja, o katerih ni da bi človek vselej
dejal, da so enakovredne onim, ki so jih hodili
prednamci. Tempo napredka je tolikšen, da nam
neprestano odkriva nove vidike, ko še nismo niti
starih sredstev do konca izrabili. Ta zakon vlada
tudi v obravnavanju pesniškega umetnine. Koliko
je prav za prav knjig, o katerih bi se dalo reči, da
so objele globljo naravo moderne lirike in po-
ezije sploh?

Koliko spisov je res aktualno zajelo njeno
sodobno problematiko? Človek bo z naštevanjem
kmalu prišel v zadrugo. Kljub temu pa žene živ-

Naši kliringi

Po stanju z dne 9. t. m. je znašal saldo našega
kliringa z Nemčijo 392,4 milij. Din, dočim je zna-
šal dne 2. januarja okoli 300 milijonov. Izvoz iz
Nemčije je živahen, zato se je saldo povečal. Naj-
več izvažamo v Nemčijo prašiče, masti, slanino,
jabolk itd. — V finančnem ministristvu se priprav-
lja vse potrebno za odkup terjatev ob likvidaciji
sedanjega načina plačilnega prometa. Skala se sicer
ni narejene, vendar se splošno smatra, da najnižji
odkupni tečaj ne bo pod 14.

V italijanskem kliringu znaša saldo 181 milij.
Vplačila v kliring niso znatna, tudi izplačila izvoz-
niških terjatev se vrše počasi.

Saldo bolgarskega kliringa je narasel od
100.000 na 286.000 Din. Zadnje izvršeno izplačilo
1000 od 16. decembra 1935. Čaka se 24 dni.

V turškem kliringu je naš saldo narasel od
329.000 na 350.000 franc. frankov. Zadnje izvršeno
izplačilo št 767 z dne 29. novembra, čakati je treba
41 dni.

Naš pasivni saldo v kliringu z Romunijo je
zopet narasel od 9,7 na 12 milij. Din.

Odpravljeni konkurzi: Kogoj Albin, trgovec v
Ljubljani, Tavčarjeva ul. 3 (vsa masa razdeljena),
Pfeifer Ivan, trgovec v Kranju (vsa masa razde-
ljena), Škorjanec Filip, trgovec v Ljubljani, Vidov-
danska cesta 1 (vsa masa razdeljena) in Štrukelj
Ivana, trgovka v Ljubljani, Florijanska ulica 22
(vsa masa razdeljena).

Romunski izvoz in sankcije. V prvih 11 mese-
cih preteklega leta 1935 je znašal romunski izvoz
14.912 uvoz pa 9.603 milij. lejv, torej je bilo iz-
voznega preseška okoli 5 milijard lejv. V pri-
meri z letom 1934 je uvoz padel za 2,29, izvoz pa
narasel za 2,48 milij. lejv. Posebno je narasla
trgovina z Nemčijo, kamor je narasel izvoz od
2.020 na 2.380, uvoz iz Nemčije v Romunijo pa je
narasel od 1.773 na 2.278 milij. Zmanjšal pa se je
izvoz v Francijo od 1205 do 625, uvoz iz Francije
pa og 1350 na 708 milij. lejv. Romunski izvoz v
Anglijo je narasel od 1.248 na 1.372, dočim je uvoz
iz Anglije padel od 1.961 na 945 milij. lejv. Tr-
govina z Italijo izkazuje izredno povečanje izvoza
od 973 na 2528 milij. lejv, dočim je uvoz iz Italije
padel od 906 na 789 milij. Toda to veliko povečanje
izvoza in zmanjšanje uvoza iz Italije je povzro-
čilo velik zastoj v plačilnem prometu med obema
državama in so se nakopičila velikanska dobro-
imetja Romunije v kliringu, katera bo težko likvi-
dirati.

Borzo

Dne 13. januarja 1936.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Brus-
lja, Curiha, Pariza in Prage. Narasla sta Amster-
dam in London, dočim je Newyork popustil.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na
ljublanski borzi neznatno popustil na 9,17—9,27,
dočim je na zagrebški borzi narasel na 9,2023—
9,3023, na belgrajski pa na 9,195—9,295. Grški
boto so notirali v Zagrebu 29,32—30,02, v Bel-
gradu pa 29,65—30,35. Angleški funt je ostal na
zagrebški borzi neizpremenjen na 251,70—253,30,
na belgrajski borzi pa je narasel na 253,80 do
255,40. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6,80
blago, v Belgradu 6,64—6,74.

Nemški klirinški nakaznice so ostale na na-
ših borzah neizpremenjene na 13,90—14,10.

Za italijansko liro (valuto) so denarni zavodi
zvišali nakupno ceno na 3—3,05, dočim je dolar
popustil na 49,25—49,50.

Ljubljana. — Tečaji s primom.
Amsterdam 100 hol. gold. 2975,64—2990,24
Berlin 100 mark 1756,08—1769,95
Bruselj 100 belg 737,08—742,10
Curih 100 frank 1424,22—1431,29
London 1 funt 215,88—217,93
Newyork 100 dolarjev 4317,16—4353,47
Pariz 100 frankov 289,11—290,55
Praga 100 kron 181,33—182,44

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kom-
penzacij 3.947.532 Din.

Curih, Belgrad 7, Pariz 20,31, London 15,19,
Newyork 305,75, Bruselj 51,7725, Milan 24,50, Ma-
drid 42,05, Amsterdam 208,82, Berlin 123,60, Du-
haj 57,10, Stockholm 78,325, Oslo 76,325, Kopenha-
gen 67,825, Praga 12,74, Varšava 58, Atene 2,90,
Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,69,
Buenos-Aires 0,8275.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes
slabša in so tečaji vojne škode ter begluske ob-
veznice popustili. Promet je bil slab, posebno na
zagrebški borzi.

Ljubljana. 7% inv. pos. 75—76, agrarni 44—
45, vojna škoda promptna 353—355, begl. obvez.

90—92, 8% Bler, pos. 80—81, 7% Bler, pos. 70—71,
7% pos. DHB 79—81.

Zagreb. Vojna škoda prompt. 349—352 (351),
begl. obv. 61 bl., dalmat. agrarni 59,50—60,50 (60),
8% Bler, pos. 80—81, 7% Bler, po. 71—71,50 (71),
7% pos. DHB 78—81, 7% stab. pos. 76,50—77,50
(77). — Delnice: Priv. agr. banka 230—232 (230,
232), Trboveljska 122—125 (125), Osj. sladk. tov.
120—130 (130).

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78,75 den.
(79), vojna škoda promptna 354 bl. (354), begluske
obveznice 63,80—64,25 (64, 63,80), ult. jan. 62—
62,50 (62,25), 8% Bler, pos. 80,50—81,50, 7% Bler,
pos. 71—71,50, 7% pos. DHB 80—80,50 (81,50), 7%
stab. pos. 78 bl. — Delnice: Narodna banka 6400
—6450, Priv. agr. banka 228,50—229 (230, 228).

Zitni trg

Novi Sad. Koruza bač in srem. nova 107—109,
ban. nova 106—108. Vse ostalo neizpr. Tendence
neizpr. Promet srednji.

Konkurz „Jugosporta“ se bliža koncu

Ljubljana, 13. jan.

Glavni stebri znamenite »Vzajemne po-
moči« so v svoji podjetnosti razširili špekulati-
vno poslovanje tudi na zadružno polje. Ustanovili
so več zadrug, med drugimi »Jugosporta«, reg. zadrugo z o. z. v Ljubljani, ki
je prevzela trgovino Razberger na Miklošičevi
cesti. Dali so za njo več kot 1.000.000 Din. Ze
leta 1932 je bila nad zadruzo od sodišča
odrejena prisilna uprava. Leta 1934 pa je
bil 17. febr. razglašen nad zadruzo konkurz.
Pasive so znašale nad 1.000.000 Din, nasproti
malenkostna aktiva. Konkurni upravitelj
dr. Albin Smole je naposled izdelal osnutek
proračuna, kako je treba pritegniti h kritju
pasiv zadružnike, ki so plačali svoje deleže.
Ze 31. jan. lani se je vršila na sodišču raz-
prava, na katero so bili vabljeni vsi zadruž-
niki, da se končno določijo prispevki. Proti
določitvi prispevkov je podalo svoje ugo-
vore šele pozneje 14 zadružnikov, ki so ospo-
ravali delež, drugi pa navajali, da niso pra-
vilno vpisani. Sodišče je te ugovore v glav-
nem zavrnilo in jih ni vpoštevalo kot mero-
dajne. Le toliko se je na nje oziralo, da je
določilo pravičen prispevek.

Okolno sodišče je te dni izdal sklep, s
katerim se 58 zadružnikom posamič določajo
deležni prispevki. Vsak zadružnik z deležem
po 25 Din jamči s 5-kratnim zneskom. Sodi-
šče je ugotovilo, da so bile knjige o zadruž-
nikih in deležih povsem nezanemljive in po-
manjkljive. Trije glavni člani upravnega
odбора zadruge so podpisali pristopno izja-
vo za 1000 deležev, vsi 3 pa fungirajo v bla-
gajniški knjigi samo s 100 deleži po 25 Din
in zanimivo je dejstvo, da je bilo v knjigo
zadružnikov vpisano, da so ti gospodje 900
deležev odpovedali. Nekateri zadružniki imajo
prištevati večje svote, tako neki zadruž-
nik 13.050, drugi 15.000, tretji 13.350 in četrti
8.650 Din. Zanimivo je tudi slučaj, da je neki
zadružnik podpisal 10 deležev, a v knjigo je
bil vpisan za 100 deležev. Ze ta konkurz daje
približno sliko, kako so glavni in odločilni
faktorji pri Vzajemni pomoči vodili posle.
Kaj bo z Vzajemno pomočjo, to za enkrat
ni znano. Konkurz Vzajemne pomoči, ki je
bil pred leti razglašen, se na dolgo in široko
vleče. Visečih je več procesov. Kdaj pa pri-
dejo krivci pred sodišče, o tem ni mogoče
danes točneje poročati. Zadeva se vleče in
infinitum. Zadevni sklep sodišča o prispev-
kih je nalepljen na objavitni deski II. nad-
stropja justične palače.

Lep dan za gluhomeme reveže

Mariborski gluhomemi so imeli pomemben dan.
Po dolgem času so prvič imeli skupno sv. obhaj-
ilo v Franciskovi kapeli franc. samostana, ki je
dal ljubeznivo za ta namen priprave prostore ter
oskrbel tudi za obilen zajutrek. Zlasti otročevsko
se je zavzel za uboge gluhomeme p. dr. Heric. Pa
tudi mariborska blaga srca so se za to priložnost
lepo odzvala ter so številne gospe dale darove.
K pomembnosti dneva je tudi pripomogel obisk
gluhomeh pri prevzvišenem lavantinskem nad-
pastirju dr. Ivanu Tomažiču. Knezoškof je neobi-
čajne obiskovalce vidno vzradoščeno lepo sprejel,
jih obdaroval tem jim razkazal vse prostore. Po-
delil jim je v lepi kapelici tudi svoj nadpastirski
blagoslov in jih nagovoril s pomembnimi beseda-
mi. Lep dan se je zaključil z uspešno prireditvijo
v dvorani na Aleksandrovi cesti 6, o kateri smo že
obširneje poročali v »Ponedeljskem Slovencu«. Za-
nimivo in poučno predavanje o življenju gluhome-
h je imel katehet gluhomeh v Ljubljani g.
Tome.

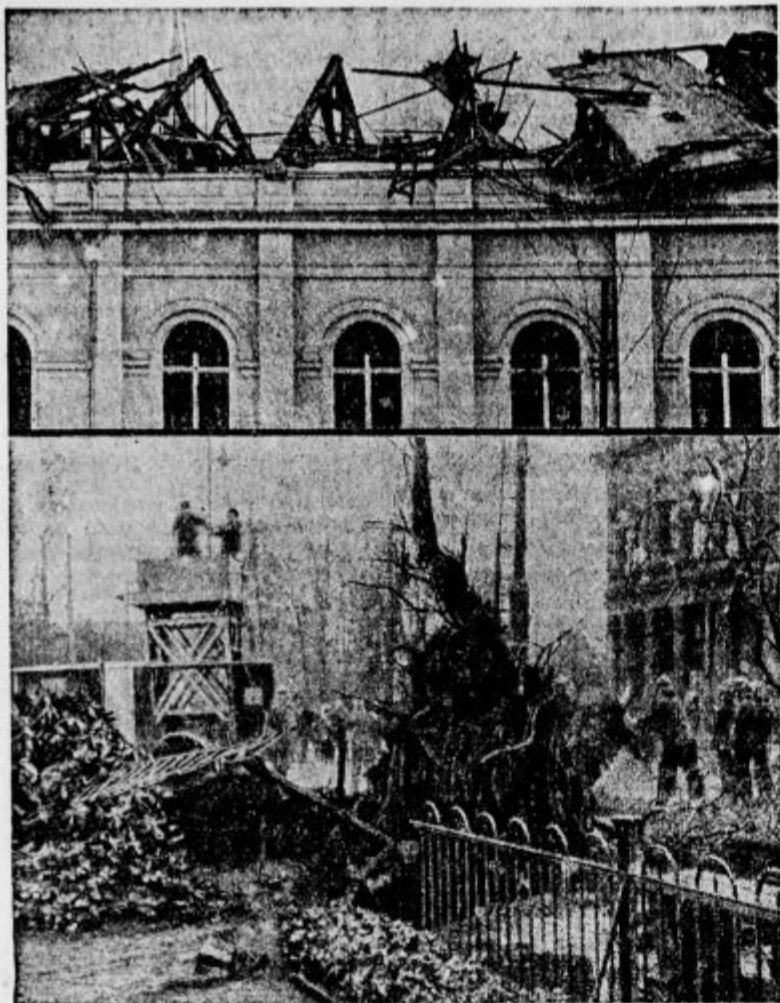
Cerkveni glasbenik je te dni izšel še v zad-
njem zvezku in s tem dopolnil svoje 58. leto. —
Novembra in decembra številka sta v ured-
bi msgr. Stanka Premra bogati zlasti v književ-
nem delu. Slede si pestri članki: o petju in luči
liturgijske obnove (Premr), o zgodovini katoliške
cerkvene glasbe (Dolinar), o spremljanju cerkve-
nega petja (Puš), v poglabljanju pevškega študija
(Trobin), o cerkv. glasbenih arhivih (Ferjančič),
o starih rimskih orglah (Stekina) in o novih orglah
v zavetišču sv. Jožefa (Kimovec), o pritrkavanju
(Mecina) in še o različnih glasbenih zadevah, ori-
sanih bolj na kratko.

Glasbeni del pa je izpolnjen s tremi kratkimi
skladbami: med temi je adventna masa »Posite
nebesa«, ki jo je za glasove in orgle zložil Franc
Babič, božična pesem »Roža božična«, ki jo je
ustvaril Blaž Arnič za orgle, samospev in zbor ter
»Ave Marija«, glasbena umetnina Stanka Premra.
— Zelimo, da bi se »Cerkveni glasbenik« v novem
letu prav tako in še lepše razvijal in vršil svoje
poslanstvo, za kar pa seve potrebuje vsesrpske
podpore od vseh, ki jim je naša cerkvena glasba
pri srcu.

Matija Tomc: Preludiji in modulacije. Sklada-
telj je izdal v samozaložbi orgelske preludije in
modulacije, do česar so ga privedle predvsem zna-
ne mu potrebe naših organistov, katerim je dal s
to zbirko mnogo snovi za lepo orgelsko igro ob
liturgičnih prilikah. — Zbirka obsega 46 različnih
težkih preludijev z višaji (preludije in nižaji neme-
rava izdati skladatelji pozneje) in pa nekaj čez
100 kratkih a vsestranskih modulacij. Preludiji slo-
ne deloma na diatonični osnovi, deloma na izra-
zito hromatični in po svoji oblikovanosti izhajajo
iz smeri Bach-Reger. Odlikuje jih arhitektonska
jasnosta in dosledna orgelska stava; vrhunska eno-
stavnost jim ni v škodo. Modulacije pa so kratke,
a izrazite in glasbeno logične. Zbirka je v tovrstni
glasbeni literaturi za nas redkost, a zato tembolj
pomembna stvar, ki bo zlasti valed vpoštevanje
priročnosti mogla zelo dobro služiti. (Naroča se
pri skladatelju v št. Vidu n. Ljubljano, cena 30
trideset) Din.

Strašni viharji

Na Nemškem in Angleškem je 10. t. m. divjal strahoten vihar

Razdejanje v Düsseldorfu. Zgoraj razdejana streha glasbene dvorane, spodaj razdejanje na trgu Schlageter. Ognjeniki pospravljajo navlako.

V petek ob pol 2. popoldne je med hudo nevihto naenkrat po vsem Porenju zadivjal silen vihar, ki se je nad Düsseldorfom sprevrgel v pravi vrtnec, ki je napravil ogromno škodo, podrli več zgradb in povzročil smrt dveh ljudi, mnogo pa jih je poškodoval. Po dosedanjih poročilih je 15 ljudi močno poškodovanih.

Strašni vrtnec je trajal le nekaj sekund. Privrhal je iz renške nižine. V mestu Heerdt-Oberkassel, ki leži na levem bregu Rene, je vihar takoj ubil dva človeka, 10 pa jih je močno poškodoval. Prevrzel je zgradbo, v kateri so stale lokomotive, ter neko tovarno. Nato je zdivil čez Reno ter na strehah bližnjih mest napravil veliko škodo. Vrtnec je v Düsseldorfskem parku ruval stara drevesa ter je odnesel streho ondote glasbene dvorane.

Medtem ko je vrtnec divjal v Düsseldorfu, je pa po drugih krajih klestila toča. Značilno je, da drugod v sosesčini tega viharja niso čutili. Sosedni kraji so za nesrečo sredi Düsseldorfa zvedeli šele, ko so preplašeni prebivalci Düsseldorfa drugod po telefonu spraševali, ali so njihovi svojci še živi in zdravi. Iz tega se lahko vidi, kako strahoten je bilo divjanje v Düsseldorfu. Ljudje so bili ravno pri kosilu, ko so začeli skozi naenkrat razbita okna leteti v sobe tramovi in deske, katere je vihar trgal z drugih streh. Pred glasbeno dvorano, v kateri je ravno sedaj čevljarstva razstava, je stalo 60 avtomobilov, kateri so vsi razbiti od padajočih tramov. K sreči v avtomobilih ni bilo nobenega človeka. Da ni bilo ubitih več ljudi, je vzrok le ta, da je tik pred vrtncem padala debela toča, zaradi katere so vsi ljudje pobežnili z ulic v hiše.

Starega moža, ki ga je ujelo na cesti, je dvignilo več metrov visoko ter ga z vso silo vrglo v izložbo neke delikatesne trgovine, kjer je ves krvav obležal. V neki ulici so stali avtomobili ondote izvoščkov. Te avtomobile je vihar tako zmetel na kup, da so se zarili drug v drugega in zaprli cesto. V nekem drevoredu je vihar zalotil več avtomobilov, ki so ravno vozili. Te je vihar gladko prekucnil. Izložbena okna nekega draguljarja je vihar vse naenkrat razdrobil.

Kras Düsseldorfa je stolp cerkve sv. Lamberta. Malo je manjkalo, da tudi njenega zvonika vihar ni odnesel. K sreči pa stoji cerkev 200 m stran od glasbene dvorane in zato na to razdaljo vihar ni tako deloval. Neki očevidec izjavlja, da je videl, kako se je stolp Marijine cerkve majal. Ta izjava je potrjena po vdolbinah, katere so ugotovili na stolpovih pločevini. Del bakrene strehe je sploh odtrgalo in odtrgani kos vrglo na dvorišče neke sosedne hiše.

Tudi v mestu Neussu je ob istem času divjal silen vihar, ki je povzročil silno opustošenje. V naselju Zoppenbeich je brez strehe zaradi viharja 44 družin z 211 otroki. Drugim 80 hišam je vihar odnesel vse strehe in poškodoval tudi gorenja nadstropja. V predmestju Weissenberg sta poškodovani cerkev in šola ter je ranjenih več ljudi. Nekemu kmetu v okolici je docela

razdejalo skedenj in hlev, le živina je bila s težavo rešena. Leseni skedenj je dvignilo iz trdnega temelja in ga 300 m daleč vrglo. Ker je s strehe, z opeko pokrite med tem prevračanjem letela opeka na vse strani, so bližnji vrtovi zelo poškodovani. V tem kraju je 250 ljudi brez strehe. Večino otrok so spravili v zavetišča.

V kraju Hamm je ob 4.10 popoldne razsajala velika nevihta, nakar je nastal velikanski vihar, ki je 170 m na široko vse uničil. 45 m visoki stolp protestantske cerkve je na sredi preokrenilo ter vrh stolpa odtrgalo. Razbitine poškodovanega stolpa so letele daleč naokoli. V tem kraju je povsod po cestah in po vrtovih ter po hišah bilo polno izruvanih dreves, razbitin in strešne opeke. Gasilski stolp, ki je 25 metrov visok, je vrglo na streho gasilskega doma, ki stoji blizu gasilskega poslopja. V bližnjih krajih je vihar poškodoval še mnogo manjših vasi. Ta vrtnec je divjal cele 4 minute. K sreči pa v teh krajih ni človeških žrtev.

Tudi v Severnem morju je vihar strašno divjal. Blizu Borkuma se je začel potapljati angleški parnik.

Vihar je silno divjal tudi na Angleškem, in sicer celih 24 ur prej. Naredil je tudi tukaj veliko škodo, ki pa seveda še danes ni tako velika, kakor v nemškem Porenju.

Hči toži mater za odškodnino

V San Franciscu je umrl bogataš, ki je svoji hčerki zapustil 1 milijon dolarjev premoženja. V oporoki pa je pristavil svoj pogoj, da bo njegova hči Ana Cooper-Hewitt le tedaj deležna tega premoženja, če se bo omožila in imela otroke. Če pa bo umrla in ne bo zapustila otrok, mora vse premoženje podedovati njena mati. Pred nekaj časa pa je mlada dedinja precej nevarno zbolela in zdravniki so rekli, da jo more rešiti le operacija. Dekle se je branilo operacije, vendar jo je mati pregovorila. Posledica te operacije pa je sedaj ta, da mlada dedinja nikdar ne bo imela otrok. Zaradi tega je dekle sedaj vložilo tožbo zoper svojo mater. V tej tožbi zahteva od matere več sto tisoč dolarjev odškodnine, češ, da je mati kriva, če hči ne more podedovati očetovega premoženja.

AMERIKANSKI POGOVOR

Amerikanec je pripovedoval drugemu: »Vse svoje življenje nisem ne kadil, ne pil, sem trdo delal, sem hodil zgodaj spat, sem bil zmeren in skromen ter sem tako postal 80 let star.«

Drugi Amerikanec pa pravi: »No, in kaj ste s tem pridobili?«

»Kaj naj neki pridobim?« — Stavó, seveda.

— »Saj nisem stavil.« — »Človek božji, čemu neki ste pa vse to počeli?«

Letalo v vročem viharju

Letalec Karel Schwabe popisuje, kako je v vročem puščavskem viharju preletel Saharo:

Okoli sedmih, dve uri potem, ko smo se dvignili z letalom, da poletimo na tekmo, smo začutili, da nekaj ni v redu. Včerajšnja vročina se nam je zdela okrepčevalen hlad proti današnji, ki tako pritiska, kakor da bi bili na žerjavi.

Obrniti sem se hotel k svojemu tovarišu, konzulu, pa sem videl, da s povešeno glavo spi. Tedaj zapazim na zemlji pod seboj rumene oblake peska, a tudi na armaturni deski se je nabirala svetla plast peska, finega kakor moka. Tedaj sem vedel, kaj je to: to je bil gibli. pešeni vihar. Vedel sem, odkod ta huda, neznosna vročina. Gibli ne nosi samo peska, in ne polni z njim samo zraka, temveč prinaša tudi nepopisno, vrelo vročino. Gibanje zraka, ki se po drugih širinskih stopnjah čuti kot vihar, ne prinaša tu ohlajenja, ampak le vročino. Vsako plast zraka, ki veje mimo tebe, čutiš kakor plamen.

Zrak v naši zaprti kabini, ki skozi njena okna zgre paleče sonce, je neznosen. Odpremo okno, da bi si zunaj ohladili roke, a po bliskovito jih potegnemo nazaj, zakaj spekle me je, kakor da bi jih bil vtaknil v gorečo peč.

Zaman hrepenim po eni sami kaplji vode. Kovinski deli stroja se vedno bolj razgrevajo; tudi tisti, ki jih moram prijemati, so tako vroči, da se jih bojim prijeti.

Govoriti ne moremo, grlo peče, izsušene ustnice pokajo. Nobene sline. Pljuča čutimo, kakor da bi bile polna ognja. Dihanje je vedno težje. In čudno: nehamo se znojiti. Telo se nam je izsušilo. Vso vlago je dalo od sebe. Možgani leže pod črepinjo kakor kepa svinca. Občutek imam, kakor da se nam je zmešalo.

»Vzdržimo! Ne popustimo!« To si neprestano prigovarjam.

Tako pridemo v Zuaro, kjer smo upali dobiti dragoceno mokroto, pijačo. A varali smo se. Konzulovega sina, ki naj bi jo nam prinesel, ni bilo. Da bi kdo od nas stekel v naselbino po kaj pitnega, ne gre, ker čas je predragocen; da bi ostali žejni, tudi ne gre. Vendar pa kratkem razmišljanju steče italijanski monter v naselbino in prinese nekaj steklenic piva, ker vode v steklenicah ni bilo.

Ne morem popisati, kako nam je bilo, ko je mokrota tekla po naših grlih.

A zdaj moramo naprej v 341 km oddaljeni Derg, središče giblija. Vihar postaja od minute do minute močnejši, bolj in bolj se bližamo je-

dru strašnega puščavskega viharja; naravnost v žrelo viharja letimo. Na stotine kilometrov morimo noter v Saharo. Dosedaj smo bili še v »hladnem« ozemlju giblija.

Apatično opravi svoje delo. Tisto malce vlage, ki so jo naša izsušena telesa kakor goba vsesala, kmalu zopet izpuhti. Ne vidim skoraj nič več. Zrak je visoko gor v oblake nasičen s peskom giblija. Vroče je kakor v krušni peč. Vihar postaja vedno silnejši. Za seboj slišim šumenje, kakor se slihi na ladjah ob viharjem morju.

Kakor omoten zrem v vrelo belo puščavo pod seboj. Mehanično krmim dalje. Skozi pešeno meglo vidim nekaj, kar je podobno človeški naselbini. Ko se spustim nižje, spoznam, da smo na cilju pri zelenici Derg. Pristanem in odprem vrata kabine. Vročina buhne vame. Počasi splezam ven. Vse je kakor v sanjah. Vihar me skoraj prevrne. Naprej sklonjen bremem skozi vrelo pesek. Žive duše ni videti. Ali ni nikogar na letališču?

Nič se ne gane. Kameniti kup trdnjave leži kakor mrtev grad na obzorju. Stojim in premišljam. Oddati moram sporočilo, sicer mi ne bodo priznali poleta. Po žepih iščem vizitko in s slabotnimi prsti zapišem prihod in vzlet. Potem izgrebem iz peska kamne, napravim majhno piramido, položim vizitko vanjo in se vlečem k stroju nazaj.

Plinski vzmet je vroč, kakor da bi ga bil kdo segrel na svetilki za varjenje. Ko je letalo zopet v zraku, se mi to kar čudno zdi. Ali se mi sanja? Ne, res letimo. Prvikrat na tem začaranem poletu začetim nasprotni veter. Vame se vrača življenje.

Ura kaže 13. —15° severno. Samo uro in kompas vidim. Ta dva kazalca sta vse moje upanje.

Peščena megla... Vročina... 13.10 .. 15° severno... Vročina... 15.35 ura... 15° severno... Peščena megla... Vročina... Vsega je konec.

Spustimo se v Nalutu. A čudno, kaj je to? Na letališču stoje vladni stroji, stroji vodstva za tekmo, ki bi prav za prav morali biti na cilju v Ghadamesu. Kmalu sem zvedel, kaj je to.

»Kaj pa delate prav za prav, gospod?... Odkod prihajate? Kaj pa veslate okoli po svetu?«

»Zakaj?«

»Tekma je vendar prekinjena zaradi griblija... v peščenem viharju nihče ne more leteti!«

Na italijanski bolniški ladji »Uranica« se je pripeljalo domov 440 bolnih in ranjenih italijanskih vojakov iz Abesinije. Manj bolni in ranjeni so se med vožnjo kratkočasili s šahom

»Pa pravite, da ste vse počedili? Kaj pa je to-le tam gori v kotu?«

»Sem mislila, da spada k radiu, gospa.«

Marksisti sili sovjetskega raja

Na Dunaj se je vrnila skupina avstrijskih marksistov, ki so po ponesrečeni reči vstaji poleti l. 1934. pobegnili v sovjetsko Rusijo. Takrat so jih v Moskvi sprejeli z odprtimi rokami in so jim obetali vse mogoče dobroto.

Ko so dunajski marksisti poldruge leto prebili v sovjetskem raju, so sedaj sklenili zahvaliti se za sovjetsko gostoljubnost in so se raje vrnili v avstrijsko domovino.

Sovjetske šahovske figure

Sovjeti hočejo tudi iz šaha izrinuti vse, kar bi spominjalo na kako monarhijo, ali kaj drugega podobnega. Zato bodo namesto »kralja« vpeljali »antenos« kot znak radio-oddaljne postaje. Namesto »kraljice« bo sedaj vpeljana v

Rusiji »letalo«, namesto »tekačev«, ki jih ponekod imenujejo tudi »vitezov«, se bodo morali umakniti »podmorskemu čolnu«. Le »kmetje« bodo smeli še ostati za navadne vojake. Kajpada tudi šahovnica ne bo več črna-bela, kar bi to pomenilo menda kak »klerikalizem«, ampak bo poslej namesto klerikalne črne barve, vpeljana marksistična rdeča.

'SLOVENEČ' pred 60 leti:

v soboto 15. januarja 1876.

Domače novice. (Občni zbor »Matice slovenске«.) Predsednik dr. Jan. Bleiweis pozdravi navzoče ude s presrečnim nagovorom, v katerem pomeni, kakaj se je občni zbor še le po novem letu sklical. Zgodilo se je to vsled sklepa zadnjega občnega zbora, da se ima »Matično« leto odslej vjemati s solničnim letom; ker pa na ta način račun ni mogel biti prej sklenjen, a s koncem leta, zato je občni zbor po sklepu celega odbora se mogel sklicati še le januarja mesca, čeravno je za unanije ude zimski čas neugoden. Odslej pa bo občni zbor vselej o poletnem času. — Tajnik prof. Tušek poroča o odobrovanju delovanj, o druzbenih knjigah in o rokopiisih, ki se zdaj pripravljajo za tisek. Udov šteje »Matica« 5 častnih, 393 ustanovnikov in 1786 letnikov, tedaj vseh skup 2194. — Po poročilu blagajnika gosp. Vilharja znaša premoženje 17.161 gld. 16kr v gotovini in inventarni vrednosti, 38.460 gld. pa v obliacijah, skupaj 55.621 gld. 16 kr. Za izdavanje knjig se je potrošilo 4551 gld. 67 kr. več, nego se sme po »Matičnih« pravilih, zato se bo moral časoma ta znesek glavnici povrniti z onimi 5345 gld. 66 kr. vred, ki so se prej že preveč izdali, kar zneske skup 9897 gld. 33 kr. Tekoče leto ostane za knjige po proračunu 3999 gld. 85 kr.), ali ti bi se po pravilih »Matičnih« ne smeli izdati vsi za letošnje knjige, ampak vrniti se glavnici. Po predlogu gosp. dr. Zupanca sklene zbor odobrovanje datih nalog, naj se posvetuje o načinu, kako bi se ta dolg dal najpreje poravnati, ne da bi se to pri izdajanju knjig preveč poznalo... Potem je volitev odbornikov, pri kateri so dobili izmed 321 oddanih glasov gg. Cigale, Einspieler in Pleteršnik po 320, gg. Grabrijan, Praprotnik in Solar po 318, g. Marn 316, g. Zakelj 309 in g. dr. 121 glasov...

*) To je tisti »deficit«, čegar omenja »Narode« v svojem tri vrste dolgem poročilu. Kaj je pravi »deficit«, o tem — kakor se vidi — »Narodov« poročevalec nima pravega pojma. Vredn.

Takole je divjal vihar na Angleškem. Pred seboj vidimo kopalnišče, katerega je prevrgel vihar.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šentflovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Zastopstvo išče zastopnik

30 let star, ki obiskuje že 10 let špacerijske, delikatesne in trgovine z mešanim blagom s prav dobrim uspehom, za Ljubljano in okolico. Zmožen je tudi kavičije. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Jamčim za uspeh« 566

Službodobne

Dekle

4 razr. meščanske šole, ljubiteljica otrok, se sprejme v popoldanskih urah k osemletni deklici. Ponudbe: Sv. Petra cesta 29 L. nadstr. (b)

Krajevni zastopnik

za prodajo štajerskih (ljutomerskih) vin - se išče. Pojasnila v torek od 10. do 12. ure v hotelu Balkan (Tratnik), soba št. 10 (b)

Natakarico

kavičijo, iščem za takoj. Ponudbe s sliko in navedbo zneska upravi »Slov.« pod »Bled« št. 524. (b)

Službe iščejo

Gospodinja-kuharica

srednjih let, skromna, išče službo k duhovniku. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gospodinja« 499. (a)

Instrukcij

nižešolca išče dober dijak. Honorar zmeren. Naslov v upravi »SL.« pod št. 550. (a)

Mladenič

vojaščin prost, vajen konj in vsakega dela, želi premeniti službo, najraje v Ljubljano. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 549.

Sirile »Slovenca«

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka Ljubljana. Krekov trg 10.

Hranilne knjižice

Združne gospodarske in ljubljanske kreditne banke, kakor tudi vseh mestnih (občinskih) hranilnic kupimo. Gotovina takoj.

Bančno kom. zavod, Maribor.

Za odgovor 3 Din znamk.

Vnajem

ODDAJO:

Gostilno

na račun oddam v večjem trgu, na sedežu sreskega načelstva. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 420. (n)

Kavarna

srednje velika, dobro ideoča, v mestu, na prometnem kraju, se zaradi bolezni pod ugodnimi pogoji takoj prodaja. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Kavarna« št. 533. (n)

Lokal

na prometnem kraju - se z inventarjem vred takoj odda. Primeren tudi za pisarno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 561. (n)

Stanovanja

Prodaj

v centru mesta v prvem nadstropju 5 sobno komfortno stanovanje za 300 tisoč Din, event. tudi dva trgovska lokala s pritliklami. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »500.000 Din«. (e)

Sobe

Prazno sobo

s posebnim vhom iščem za takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Soliden« 526

(Pohištvo)

Rekord!

Ni treba besed ker cene same govori. Iz orehove korenine politirano: S alnice: Din 5 200 —; 5 500; 7 000 in 8 000 Jedilnice 4500 —, pleskane kuhinje 900.—

MALENŠEK

LJUBLJANA - DRAVLJE, pri »Slepem Janozu«

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Glasba

Muzika

prodaja klavirje, harmonije, violine kitare strune in vse glasbiline potrebine. — Popravila in ug. ašu e vsa glasbila strokovniško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev Ljubljana Miklošičeva cesta št. 4

Razglas

Ribolov v občinskem ribniku na »Jami« v Zg. Šiški, parc. št. 36 k. o. Zg. Šiška se bo oddal na javni dražbi v najem za dobo 5 let v nedeljo, dne 19. januarja 1936, popoldne ob 4. uri, v občinski pisarni v Zg. Šiški. Pogoj so v občinski pisarni na vpogled.

OBCINA ŠIŠKA.

Temeljito renoviran in preurejen HOTEL BRISTOL

Beograd - Karadjordjeva št. 50 Palača »BRISTOL« v neposredni bližini železniške in parobrodne postaje.

Otvoritev 12. januarja 1936 Najmodernejši komfort

Topla in hladna voda v vseh sobah - Telefoni - Kopalnice - DVIGALO - Centralna kurjava

Razkošna restavracija in kavarna sta opremljeni s prvovrstno domačo in francosko kuhinjo in izbranimi piščinami

Cene zelo umerjene - Izključujejo vsako konkurenco

Največja ustrežljivost in postrežba vsakemu gostu zasigurana

Telefoni: 26-7-03 in 26-7-04

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1 Podružnica: Aleksandrova 6 Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnštva lista.

Obri

Elektro-inštalacije zlasti v podeželju, izvršuje pod zadovoljivimi pogoji pooblaš. elektroteh. podjetje Oblak Gabriel, Logatec. (t)

Ženitbe

Kateri starejši gospod bi poročil starejšo, posebno gospodično. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Skromnost« 545. (z)

Prodajmo

Ce avto svoj stari prodajam al motorja bi znebil se rad hr kupcev ti mnogo priženi Slovenec najmanjši inveni

Vsa zimska oblačila smo znižali 10—15%. Ant. in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (t)

Šivalni stroj

pogreznjiv, z okroglim čolničkom, kateri tudi šitka — poceni napredaj. Nova trgovina, Tyrševa št. 36. (t)

Pisalni stroj

majhen, v kovčegu, znamke »Juventa«, proda ali zamenja za dobro kolo: ABC, Ljubljana, Medvedova 8, telefon 24-44. (t)

Valilna jajca

in enodnevna piščeta rumenih in črnih opringtonskih in rodeilandskih kokoši oddaja Ahčan Jože, Ljanska cesta 118, Ljubljana. (t)

Prepričajte se

o kvaliteti vina v restavraciji in kavarni hotela »Metropol« (Miklič). (t)

Sino perje in pub. Glanknji in francoski batisti ja pernice. Robert Goli Glubljana, Seidenburgova 3.

NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

Kupimo

2 parna kotla (Wasserrohrkessel) do skupno cca 150 m³ ogr. povr. novejšega tipa, dalje hotel ali boiler, 5—8 tisoč lt. vsebine z najmanj 7,5 mm deb. stenami, izdelan na pritisk 10 atm. Ponudbe z opisom in prepisi certifikatov na »Propagando« d. d., preje Jug. Rudolf Mosse d. d., Beograd, poštni predal 409 pod številko »476«

Trgovski samopomoči v Mariboru

izrekam toplo zahvalo, ker mi je po smrti moje matere Apolonije Kreft točno izplačala prav izdatno podporo. — Priporočam vsakomur pristop k tej kulturni in dobroteljni instituciji.

Cankova, dne 13. januarja 1936.

Kreft Alojz, a. z.

Po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, je odšel danes, v nedeljo ob četrti na enajst dopoldne v Večnemu po plačilo za svoje trpljenje v svojem 55. letu naš predobri, skrbni, zlati soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak, tast, gospod

FRANC SEIBITZ

zvanilnik državnih železnic

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 14. januarja t. l. ob dveh dopoldne izpred mrtvaške veže aplošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 12. januarja 1936.

Zalujoči ostali: Fani, soproga; Vili, Dora, Krista por. Schlamberger, Fanci, Mirko, otroci; Ivan Schlamberger, zet; Vladko, vnuk, ter ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti javljam tužno vest, da mi je danes umrla, previdena s svetimi zakramenti, po kratkih dneh neskaljene sreče, ljubljena žena, gospe

PAVLA ZABRET

Pogreb blagopokojne se bo vršil dne 14. t. m. iz hiše žalosti na Bobovku ob desetih dopoldne na farno pokopališču v Predosljah. Prosim, da se je spominjate v molitvi.

Bobovk pri Kranju, dne 12. januarja 1936.

Zalujoči soprog Janez Zabret ml.

Potrli neizmerne žalosti sporočamo pretužno vest, da je v nedeljo popoldne, po kratki, mučni bolezni umrl, star šele 46 let, naš predobri soprog, oče, brat in svak, gospod

ALBIN ERKLAVEC

član Narodnega gledališča

Predraga pokojnika spremimo k večnemu počitku na pokopališču k Sv. Križu iz hiše žalosti Jegličeva cesta 10 v torek ob 15.30.

Globoko zalujoča soproga Pavla; Binček, Pavliček, smčka; Gustav, France, brata; Marija Sulčeva, Ivana Slaparjeva, sestri; Bine in Matija Siferer, svaka.

Umrl nam je danes, v starosti 87 let, naš iskreno ljubljani oče, stari oče, tast in stric, gospod

Anton Keršič

posestnik v Podbrezjah

Pogreb predraga rajnika bo v sredo, dne 15. januarja ob desetih dopoldne na farno pokopališču v Podbrezjah. Priporočamo ga v blag spomin.

V Podbrezjah, dne 13. januarja 1936.

Peter, sin.

Z žalostnim srcem naznanjamo, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

AVGUST KINCL

trгоvec, posestnik in gostilničar

dne 13. januarja 1936 ob 17. uri, previden s sv. zakramenti, nenadoma zatisnil svoje trudne oči ter nas za vedno zapustil.

Pogreb blagoga pokojnika bo v sredo, dne 15. januarja 1936 ob desetih dopoldne iz hiše žalosti.

St. Jurij ob juž. žel., dne 13. januarja 1936.

Katarina, soproga; Anica, Mimika, Franjo, Hermina, Avgust in Hinko, otroci; Franc Mastnjak in Jože Novačan, zeta; Anika, Mirica, Franci in Mitja, vnuki ter ostalo sorodstvo.

Tinčkove in Tončkove prigode

226.

Nova nevarnost.

Založena z dragocenim tovorom se je družica vračala. Spotoma je Tinček navdušeno dejal Tončku:

»To je pa res lepo od kraljice, da nam je dovolila vzeti s seboj vse to. Pomisli, kako bosta najini mami svetlo pogledali, ko jima bova stresla dragotino v naročje!«

Ko so se vračali po hodniku v kraljičine sobane, je zdajci ves zasopel pritekel od nekega debeli kraljičin sluga. Oči so mu kar gorele od strahu. Padel je pred kraljico na kolena in — tresoč se po vsem telesu — izjeljal:

»Kraljica, odbila vam je zadnja ura! Pigmejci so obkolili grad. Vsi drugi čuvaji in služabniki so vas zapustili in prešli k upornikom. Edino jaz sem še ostal!«

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl po dolgi, mučni bolezni, previden z zakramenti za umirajočce, naš predobri oče, gospod

Edvard Klarer

posestnik in strojevodja v pokoju

Pogreb nepozabnega rajnika bo v sredo, dne 15. januarja ob pol štirih popoldne iz mrtvaške veže javne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1936.

Zalujoči ostali.